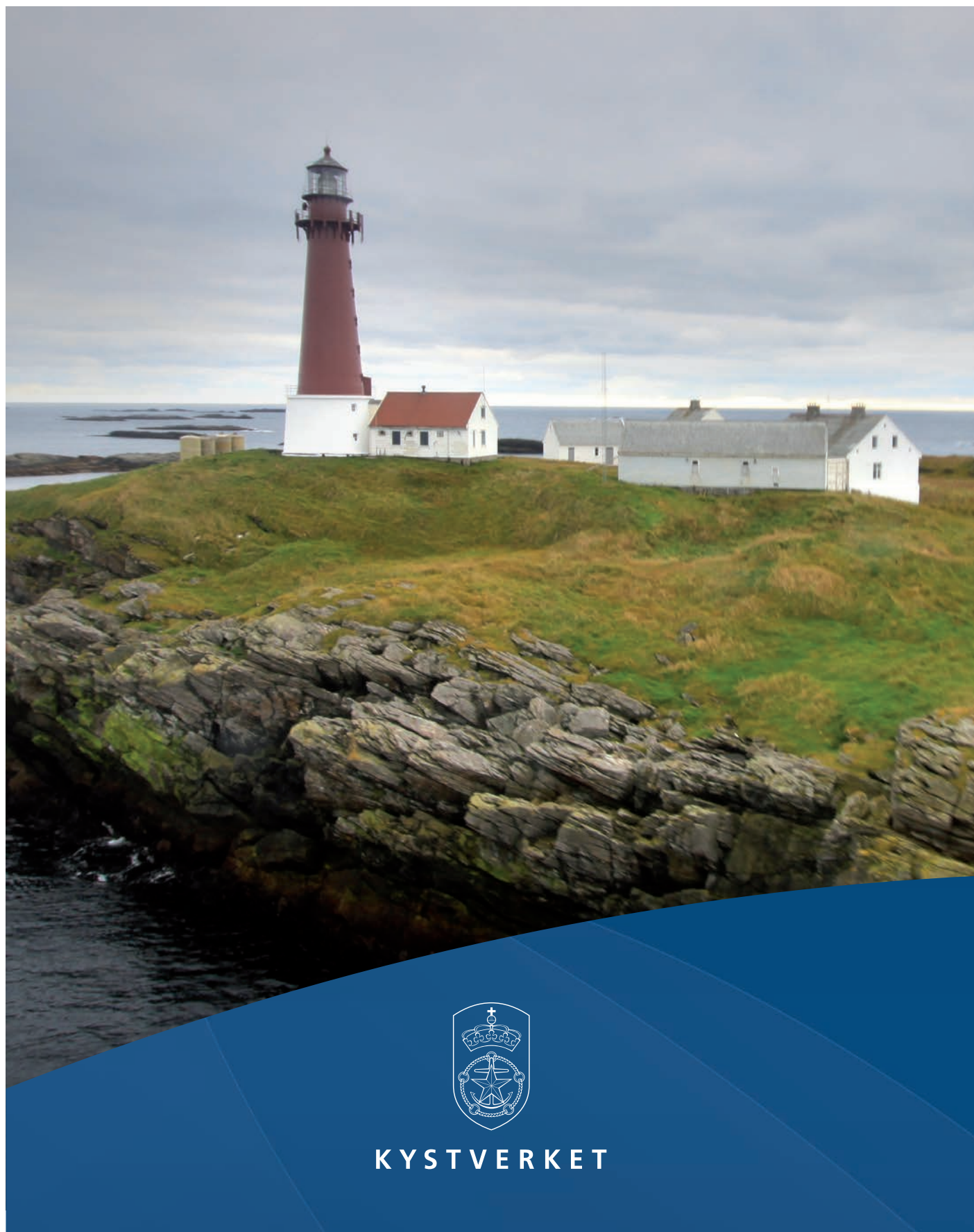

FORVALTNINGSPLAN FOR **SKOMVÆR FYRSTASJON**

RØST KOMMUNE • NORDLAND FYLKE

INNHold

GENERELL DEL

Kystverkets fyrstasjoner.....	3
Innledning	3
Fredningsprosessen	3
Fredning av bygningene	3
Fredning av området som helhet.....	3
Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen	3
Vernemyndighet.....	3
Kravet om forvaltningsplan	3
Hensikten med forvaltningsplanen	3
Ny bruk – på fyrenes premisser.....	4
Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere	4
Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen	5
Formidling	5
Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene.....	5
Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider	6
Krav til håndverkere	6
Vedlikeholdshåndbok.....	6

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern og vedlikehold.....6

Grunnholdninger til vern	6
Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper:	6
Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper.....	6
Større vedlikeholdsarbeider og endringer	7
Tilbakeføring	7

SPESIELL DEL

Skomvær fyrstasjon	8
Situasjonskart og kart.....	9
Kart over fredningsområdet.....	10
Faktaopplysninger om Skomvær fyrstasjon	12
Kart over områder med dyrelivsfredning	13

Bygningspresentasjoner

1. Fyrtårn	14
2. Maskinhus	18
3. Uthus, tidligere fjøs (betjening).....	21
4. Bolig for betjening.....	23
5. Fyrvokterbolig	28
6. Uthus, tidligere fjøs (fyrvokter).....	31
12. Naust	33
Det fredete området	36

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner..... 37

Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Skomvær fyrstasjon. 38

Vedlegg 3: Tilstandsoversikt Skomvær fyrstasjon. 49

Vedlegg 4: Tilstandsanalyse av Skomvær fyrstasjon

1. Fyrtårn	50
2. Maskinhus	53
3. Uthus, tidligere fjøs.....	57
4. Bolig for betjening.....	60
5. Fyrvokterbolig	64
6. Uthus, tidligere fjøs.....	68
12. Naust	71

Forsidefoto: O.H. Matvik, Kystverket 2010.

Plantegninger i den spesielle delen er delvis basert på eldre arbeidstegninger fra Kystverkets arkiver.

GENERELL DEL

Tranøy fyrstasjon på Hamarøy, Nordland. Foto: Kystverket.

Kystverkets fyrstasjoner

Innledning

Fyrstasjonene forteller om en spesiell og svært viktig del av norsk historie. Satsingen på utbyggingen av fyrvesenet er en av de største i den norske stats historie, og utbyggingen av fyrstasjonene har bidratt til å utvikle Norge til den sjøfartsnasjon vi har vært og fremdeles er. Fyrstasjonene er også omfattet av en stor og stadig økende interesse, og ikke minst har de ofte en sterkt identitetsskapende funksjon for lokalbefolkningen. De fleste fyrstasjoner er monumenter i kystlandskapet, og Kystverket er som eier forpliktet til å forvalte disse kulturminnene med respekt for dem som har vært med på å bygge opp den maritime infrastrukturen vi i dag forvalter, og med omtanke for dem som kommer etter oss.

Fredningsprosessen

På bakgrunn av "Nasjonal verneplan for fyrstasjoner", som kom i 1997, fattet Riksantikvaren i tiden frem til 2001 vedtak om fredning etter kulturminneloven av 83 fyrstasjoner. Av disse er i dag 68 helt eller delvis fremdeles i Kystverkets eie (se oversikten i vedlegg 1). I 2001 besluttet Stortinget at de siste 31 bemannede fyrstasjonene skulle avbemannes, og denne prosessen ble avsluttet i 2006. Gjennom tidene er mange fyrstasjoner solgt, men i St.prp. nr. 29 (2006 – 2007) ble den da pågående avhendingsprosessen stoppet, og det ble bestemt at Kystverket skulle eie fyrstasjonene (med unntak for mulig overføring til Direktoratet for naturforvaltning). Samtidig ble det bestemt at Kystverket skulle stå for utleie slik at fyrstasjonene kunne gjøres tilgjengelige for allmennheten. Dette innebærer at "vern gjennom bruk" vil være et viktig prinsipp for etatens forvaltning av fyrstasjonene.

Fredning av bygningene

Bygningene på fyrstasjonen er fredet i henhold til § 15 i kulturminneloven. Dette innebærer at det ikke er tillatt å rive bygningene eller deler av disse, eksteriøret må ikke bygges om, heller ikke interiøret der dette er særskilt nevnt. Planløsningen kan ikke endres, og det kan ikke skiftes ut bygnings-elementer eller materialer. Alt vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle

materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

Fredning av området som helhet

Området rundt bygningene er fredet i henhold til § 19 i kulturminneloven. Hensikten er å bevare anleggets virkning i landskapet, og sørge for at anleggets karakter blir bevart. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Eldre strukturer som gjerdet, rekkverk, jordkjellere, tekniske installasjoner osv skal ikke fjernes eller endres uten at det har vært nødvendig kontakt med vernemyndighetene. Det er viktig å bevare stedets egenart, og dette gir også en sentral premiss for hvordan det kan legges til rette for ny bruk av fireiendommene.

Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen

I fredningsvedtakene står det at fredningen ikke skal være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen. Dette betyr imidlertid ikke at Kystverket uten videre kan fjerne eller gjøre endringer på teknisk utstyr, selv om dette er sikkerhetsmessig begrunnet. Andre formuleringer i de forskjellige fredningsvedtakene gjør også at det kan være nyanser i hva som er tillatt og hva som er søknadspliktig. Generelt er det best å gå ut ifra at alle tiltak er søknadspliktig, spesielt i selve fyret, som er interiørfredet. Det er viktig at regionen har en god dialog med vernemyndighetene i en tidlig fase, ikke minst fordi etaten da kan få veiledning slik at planlagte tiltak kan bli gjennomført på en måte som også best mulig ivaretar hensynet til kulturminnet.

Vernemyndighet

Ansvar for den konkrete oppfølgingen og forvaltningen av fredningsvedtakene for de enkelte fyrstasjoner er delegert fra Riksantikvaren som nasjonal vernemyndighet til fylkeskommunenes regionale kulturminneforvaltning. Det er følgelig fylkeskommunen som skal behandle søknader om dispensasjon ved tiltak som krever slik tillatelse, og det er den aktuelle region i Kystverket som kan sende søknad om dispensasjon.

Kravet om forvaltningsplan

I henhold til kgl. res. av 1. september 2006 skal det utarbeides forvaltningsplan for alle fredede eiendommer i statens eie. I forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer er det bestemt at forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren, som skal sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

Hensikten med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal både gi kunnskap om viktige generelle prinsipper for forvaltningen av fyrstasjonene som fredede kulturminner, og gi forståelse for det helhetlige miljøet og det særpreget som karakteriserer den enkelte fireiendommen, og som skal ivaretas i vernesammenheng.

Hensikten er å sørge for et best mulig utgangspunkt for å stille de rette spørsmålene og finne de rette løsningene når det gjelder vedlikehold, bruk og utvikling av den aktuelle fyrstasjonen.

Forvaltningsplanen består av en generell del, som er felles for alle fyrstasjonene, og en spesiell del, som omhandler den enkelte fyrstasjon.

Forvaltningsplanens spesielle del vil inneholde:

- Relevante eiendomsdata
- Presentasjon av fyreiendommen som helhet, de enkelte bygninger, anlegg og tekniske installasjoner, og området.
- Vurdering av utviklingsmuligheter for fyrstasjonen som helhet samt for de enkelte bygninger
- Eventuelle spesielle forhold for den aktuelle fyrstasjon
- Bygnings- og konstruksjonsdokumentasjon (foto og tegninger)
- Tilstandsanalyse, eventuelt med konkrete forslag til tiltak
- Historisk dokumentasjon
- Fredningsvedtaket

Når det gjelder historisk dokumentasjon, vil ikke den kunne være uttømmende i forvaltningsplanen for den enkelte fyrstasjon. Det er derfor viktig at man ved planlegging av konkrete tiltak, som tilbakeføring eller formidling, går aktivt inn for å finne ytterligere informasjon. Her vil Senter for eiendom og kultur og Kystverkmusea kunne bistå regionene og leietakerne.

Senter for eiendom og kultur har ansvaret for koordineringen av etatens arbeid med forvaltningsplaner. Utarbeidelsen av de konkrete forvaltningsplanene for de enkelte fyrstasjonene gjøres i nært samarbeid mellom regionene og Senter for eiendom og kultur.

Ny bruk – på fyrenes premisser

Ny bruk gjør det ofte ønskelig og noen ganger nødvendig med endringer av bygninger og tilrettelegging på området. Det er viktig å bruke tid på å vurdere hvordan slike tiltak kan gjøres så skånsomt som mulig, og uten at fyreiendommens egenart blir skadelidende. En liten endring ett sted kan virke harmløs, og det samme kan en annen et annet sted, og en tredje... men summen av disse delene kan bli en dårlig helhet som gir en lite harmonisk utvikling av stedet. Forvaltningsplanen skal bidra til at det blir lettere å ha helheten for øye når mulige endringer vurderes. I gjennomgangen av fyreiendommen som helhet og de enkelte bygninger blir det konkretisert forhold som det vil være viktig å ta hensyn til ved planlegging av større

vedlikeholdsarbeider og endringer, og det indikeres mulige bruksområder og utviklingspotensiale som Kystverket mener vil ivareta stedets egenart. Enkelte steder er det naturlig å gi klare føringer om hvor det vil være aktuelt å vurdere tilbakeføring, og eventuelt til hvilken epoke.

Fra Store Torungen. Foto: Kystverket.

Det lar seg oftest gjøre å finne gode løsninger som forener vern med ny bruk, selv om løsningene kan bli annerledes enn det man først så for seg. Å finne slike løsninger krever grundighet, vilje og kompetanse i både planlegging og gjennomføring av arbeidene. Felles samtaler mellom Kystverket som eier, leietaker som bruker, kommunen som forvalter av plan- og bygningsloven og fylkeskommunen som forvalter av fredningsvedtaket, vil ofte være vel anvendt tid – og ikke minst hvis diskusjonene kan finne sted nettopp på fyrstasjonen. Stedet er i høyeste grad part i saken, og kan ofte gi føringer gjennom sin tilstedeværelse!

Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere

Kystverket er avhengig av et samarbeid med leietakere som er interessert i å bidra til å ta vare på den viktige kulturarven som fyrstasjonene representerer. Staten vil i liten grad selv kunne benytte den bygningsmassen som er på fyrstasjonene utover de bygningene som er direkte knyttet til den tekniske driften av navigasjonsinstallasjonen, slik som maskinhus og fyrtårn. Vern gjennom bruk forutsetter et aktørsamarbeid, der gjerne også lokale og regionale myndigheter er engasjert, enten som leietakere, eller som aktive premissleverandører og bidragsytere i utviklingen av stedet.

Kystverket benytter en standard leieavtale ved utleie av fyrstasjoner, også for de som ikke er fredet. Avtalen har følgende generelle formål og forutsetninger:

- Uavhengig av om eiendommen er helt eller delvis fredet, skal eiendommen bevares og sikres som kulturminne, og eiendommens egenart skal bevares.

- Leietaker skal ivareta og videreutvikle allmennhetens adgang til fyreiendommen. Leietakers aktivitet på stedet må tilpasses allmennhetens interesser slik at den ikke kommer i konflikt med disse interessene.
- Leietaker forplikter seg til å holde utleier løpende orientert om planene for utviklingen og bruken av leieobjektet.
- Utleier vil bidra med rådgivning ved videre vedlikehold og istandssetting av leieobjektet. Utleier vil løpende vurdere mulighetene for å bidra til vedlikehold og/eller oppgradering av leieobjektet ut fra de til enhver tid gitte budsjetttrammer.
- Leietaker må ikke bruke, eller tillate at andre bruker, leieobjektet til bolig.
- Leietaker forplikter seg til å legge særlig vekt på miljøvern i forhold til bruk og vedlikehold av leieobjektet.

I tillegg skal det formuleres egne punkter som uttrykker formål og forutsetninger for leieforholdet ved den enkelte fyrstasjon. En slik formålsparagraf i en leieavtale understreker nødvendigheten av et nært samarbeid og tett kommunikasjon mellom Kystverket og leietakerne – dette er ikke et vanlig leieforhold, men gjelder samarbeid om et kulturminne!

Avtalen omtaler også samarbeidet om vedlikeholdsarbeidet på fyrstasjonen. Det er Kystverket som i siste instans er ansvarlig for å sette opp arbeidsprogram for det enkelte år og gi nødvendige føringer for hva som skal gjøres og på hvilken måte. Bortsett fra ved kritiske hendelser, slik som ved stormskader, skal ikke leietaker utføre noen tiltak på eiendommen uten at dette er godkjent av eier. Det er også eier som er ansvarlig for at alle nødvendige tillatelser er innhentet fra vernemyndighetene.

Kjeungskjæret fyrstasjon, Sør-Trøndelag. Foto: Kystverket.

Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen

Fredningsvedtaket er styrende for forvaltningen av fyreiendommen, og er rettslig bindende. Forvaltningsplanen er ikke rettslig bindende, men uttrykker Kystverkets vurdering av hva som vil

være en naturlig presisering og konkretisering av fredningsvedtaket, og etatens oppfatning av hvordan den fredede eiendommen bør utvikles. Konkrete tiltak kan ikke gjennomføres uten at vernemyndighetene har fattet vedtak om at de kan iverksettes. Det er Kystverket i den enkelte region som søker vernemyndighetene i det aktuelle fylke om tillatelse til tiltak.

Formidling med nytt elementsystem i betong. Foto: Kystverket.

Formidling

Fyrstasjonene er nasjonale kulturminner som skal dokumentere en viktig del av vår maritime kulturarv og Kystverkets historiske innsats for å trygge ferdsele til sjøs. Samtidig er det et mål med fredningen at kunnskap om disse kulturminnene og deres historiske kontekst skal kunne formidles til allmennheten. Det er derfor viktig at all ny bruk bidrar til kunnskapsformidling og opplevelse av historien. Kystverket vil i samarbeid med Kystverkmusea (ved Lindesnes fyrmuseum) lage retningslinjer for utarbeidelse av formidlingsplaner for de enkelte fyrstasjonene, i et samspill mellom etaten, etatsmuseene og leietakerne. Det er videre utarbeidet en skiltmal for de fredede fyrstasjonene, for å gi etatens formidling av egen kulturhistorie et helhetlig, nasjonalt preg. Denne skiltmalen vil være styrende for hvordan utendørs informasjon og skilting utformes på de fredede fyrstasjonene. All utendørs informasjon skal godkjennes av Kystverket på forhånd.

Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene

På alle de fredete bygningene skal eksteriøret bevares mest mulig uendret. Enkelte bygninger er svært autentiske, mens andre er sterkt endret og modernisert. Ulike typer tiltak, som tilbakeføring og utskifting av bygningsdeler, vil derfor bli vurdert ulikt fra bygning til bygning.

Interiørene har for de aller fleste av fyrstasjonene ikke et like sterkt formelt vern som eksteriøret – unntaket er selve fyrtårnene, som er interiørfredet. For de øvrige bygningene er planløsning og konstruksjoner normalt omfattet av de enkelte fredningsvedtakene. Imidlertid bør en ved interiørmessige oppgraderinger og endringer legge vekt på å bevare størst mulig autentisitet med tanke på den historie fyrstasjonen skal formidle. Denne intensjonen må samtidig avveies i forhold til behovet for nødvendig bruksmessig oppgradering.

Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider

Alle endringer og større vedlikeholdsarbeider på en fredet bygning eller et fredet område skal dokumenteres. En søknad om tillatelse inneholder et minimum av beskrivelse av tiltaket, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentasjon. Det vil bli gitt nærmere retningslinjer for hvordan nødvendig dokumentasjon skal utføres og arkiveres.

Krav til håndverkere

Generelt må håndverkere som arbeider på fredete bygninger, ha nødvendig kunnskap og erfaring fra antikvarisk arbeid. Det er viktig å ha den rette holdningen til dette arbeidet, beherske aktuelle teknikker, og å ha faglig grunnlag for å kunne ta riktige valg når det gjelder materialer og metode.

I noen tilfeller vil det være nødvendig med spesialkompetanse for at resultatet skal bli tilfredsstillende. Dette kan være ved restaurering av vinduer, dokumentasjonsarbeid, blanding av maling etter historisk resept, konserveringsarbeider mm. Når vernemyndigheten gir tillatelse til endringer, kan det settes vilkår om at utførende håndverkere har antikvarfaglig kompetanse.

Geitungen fyrstasjon, Rogaland. Foto: Kystverket.

Vedlikeholdshåndbok

Det er behov for å sammenfatte retningslinjer for vedlikehold av fyrstasjonene, både de fredede og de ikke fredede, i en egen vedlikeholdshåndbok, og Kystverket er nå i ferd med å utarbeide en slik veileder. Denne prosessen vil også innebære nær kontakt med ulike vernemyndigheter, for å finne frem til løsninger som i størst mulig grad kan være felles for etatens fredede bygninger. I og med at søknad om dispensasjon avgjøres av den enkelte fylkeskommune, kan tolkning av og praksis i oppfølging av fredningsvedtakene variere noe fra fylke til fylke. En vedlikeholdshåndbok bør kunne bidra til å harmonisere praksis ut fra et nasjonalt perspektiv, selv om den naturligvis ikke vil kunne erstatte kravene til saksbehandling i den enkelte sak.

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern

Grunnholdninger til vern

Kulturminner er en viktig del av vår samlede kulturarv. Bygningene dokumenterer tidligere tiders samfunnsforhold, levekår, liv og gjøremål,

byggeskikk og håndverksteknikker.

Gamle bygninger er ikke-fornybare ressurser, og de er primærkilder til kunnskap om fortida. Alle andre nedtegnelser, fotografier og registreringer innebærer grader av fortolkning. Bygningene er derfor en unik kilde til kunnskap og et umistelig grunnlag for framtidig forskning, enten det gjelder levekår, byggeteknikk, dekordetaljer eller lignende. Ved framtidig bruk og modernisering er det viktig at vi i minst mulig grad reduserer bygningenes verdi som historisk kilde. Som hovedregel skal man være svært varsom med å fjerne elementer i en fredet bygning – alle de historiske epokene som har nedfelt seg i det fysiske bygningsmiljøet, forteller en historie om bygningens og stedets utvikling. I noen tilfeller kan man imidlertid bli nødt til å prioritere mellom ulike faser. Unntaksvis kan det også vært aktuelt å tilbakeføre en bygning til en dokumentert tidligere tilstand.

Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper innen bygningsvernet

De viktigste grunnprinsippene er:

- Mest mulig av alle deler av bygningen skal bevares. Derfor må inngrepene ved vedlikehold og utbedring være så små som mulig.
- Det er bedre å vedlikeholde framfor å reparere, og det er bedre å reparere framfor å skifte ut.
- Det må brukes tradisjonelle materialer og metoder, både ved vedlikehold og eventuell utskifting.
- Skjulte deler av bygningen (konstruksjoner) er like viktige å ta vare på som synlige (overflater).
- Hvis man må endre, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske "arkivet" er bygningen selv.
- Gamle ombygginger og endringer av en bygning er ofte viktige å bevare. De kan fortelle om bygningens livshistorie gjennom skiftende stilretninger og bruk.
- Når noe fjernes eller endres, skal aktuell dokumentasjon bli nedtegnet og arkivert. I spesielle tilfeller sikres dokumentasjonen ved lagring av den fjernete bygningsdelen (nærmere retningslinjer vil bli utarbeidet for dette).
- Endringer skal om mulig være reversible. Når behovene endrer seg, kan de nye elementene fjernes og bygningen kan framstå slik den var før endringen.

Vedlikehold –

definisjon og faglige prinsipper

Hovedregelen er at løpende vedlikehold utføres uten at vernemyndighetene trekkes inn, mens man må søke tillatelse for endringer. Grensen mellom vedlikehold og endring kan være vanskelig å definere, og ulike aktører kan ha ulik oppfatning av begrepene. Kulturminnevernets definisjon av vedlikehold er snever, i den hensikt å ivareta kulturhistoriske verdier.

Mange eiere har i beste mening utført "vedlikeholdsarbeid" på en slik måte at vernemyndighetene vurderer dette som endring/inngrep, som i verste fall er skadelig for kulturminnet. Dette kan for eksempel være bruk av for tett maling, som med-fører avskalling og råteskader, eller utskifting av opprinnelige bygningsdeler som burde blitt istandsatt av en kyndig restaureringshåndverker. Vedlikeholdet av en fredet bygning er underlagt kulturminneforvaltningens overvåkning. Det kan oppstå usikkerhet om hva man kan utføre uten å spørre, og når man må søke om tillatelse.

Hovedprinsippet for vedlikehold av gamle bygninger er å bevare mest mulig av de gamle bygningsdelene og å hindre skader. Dette gjelder både synlige og skjulte konstruksjoner og elementer. Vedlikeholdet skal om mulig skje på samme måte som da huset ble bygget, med samme teknikk, utførelse og materialbruk. I praksis vil dette noen ganger bety merarbeid, andre ganger krever det bare omtanke og kompetanse.

Homlungen fyrstasjon, Østfold. Foto: Kystverket.

Ved å bevare de gamle bygningsdelene og overflatene beholder bygningen sin autenticitet, og dermed sin vitenskapelige kildeverdi og opplevelsesverdi. En kopi kan aldri fullt ut erstatte de opprinnelige bygningsdelene. Selv om kopien er nøyaktig likt utført, er minst to dimensjoner gått tapt:

1. Aldersverdien: Spor av "tidens tann" er borte. Vi kan ikke lenger berøre de samme materialene som våre forgjengere.

2. Sannhetsgehalten: Hvordan kan våre etterkommere vite at kopien er nøyaktig utført?

Kan de stole på at historien og byggeteknikken som formidles, er identisk med den opprinnelige?

Større vedlikeholdsarbeider og endringer

Det må søkes om tillatelse for større vedlikeholdsarbeider, større reparasjoner og endringer i en fredet bygning. Som oftest blir det gitt tillatelse når endringene er små og tiltaket er nødvendig for fortsatt bruk. Kulturminneforvaltningens oppgave er å passe på at det ikke blir gjort så mange endringer i årenes løp at det til slutt er lite igjen av det opprinnelige huset.

Eksempler på større vedlikeholds-/istandssettingsarbeider som krever tillatelse:

- endring av utvendig malingtype/farge, fjerning av eldre malinglag, overmaling av dekor og lignende
- vedlikehold av utvendig kledning som innebærer et betydelig omfang utskifting av råteskadet virke
- restaurering av vinduer der det er råteskader som innebærer betydelig innspunsing av nytt virke og forbedring/ending av tekniske løsninger

Eksempler på andre endringer som krever tillatelse:

- utskifting av bygningselementer, som utvendig panel, vinduer og ytterdører
- tildekking eller fjerning av eksisterende utvendige overflater
- oppsetting eller riving av innvendige lettvegger
- installering av våtrom eller kjøkken etc.
- fasadeendringer
- oppføring av tilbygg
- tilbakeføring til tidligere dokumenterbar tilstand

Et overordnet prinsipp er at alle endringer om mulig skal gjøres reversible, slik at de i framtida kan la seg tilbakeføre. Endringer og tilføyelser skal kunne fjernes uten at bygningen blir forringet. I praksis kan dette eksempelvis innebære at nye skillevegger festes slik at de lett kan fjernes uten å sette merkbare spor.

Tilbakeføring

Når vernemyndighetene skal vurdere forslag til endringer, vil de ta hensyn til hvilken periode – eventuelt flere perioder – i bygningens historie som fredningen søker å bevare. Hvis det er foretatt endringer i nyere tid, kan det i noen få tilfeller være aktuelt å tilbakeføre bygningen til et tidligere eller opprinnelig utseende. Dette kan gjelde et helt eksteriør, deler av bygningen, enkelte rom eller mindre bygningsdeler og detaljer. Følgende premisser og forutsetninger bør ligge til grunn for at en tilbakeføring skal kunne vurderes:

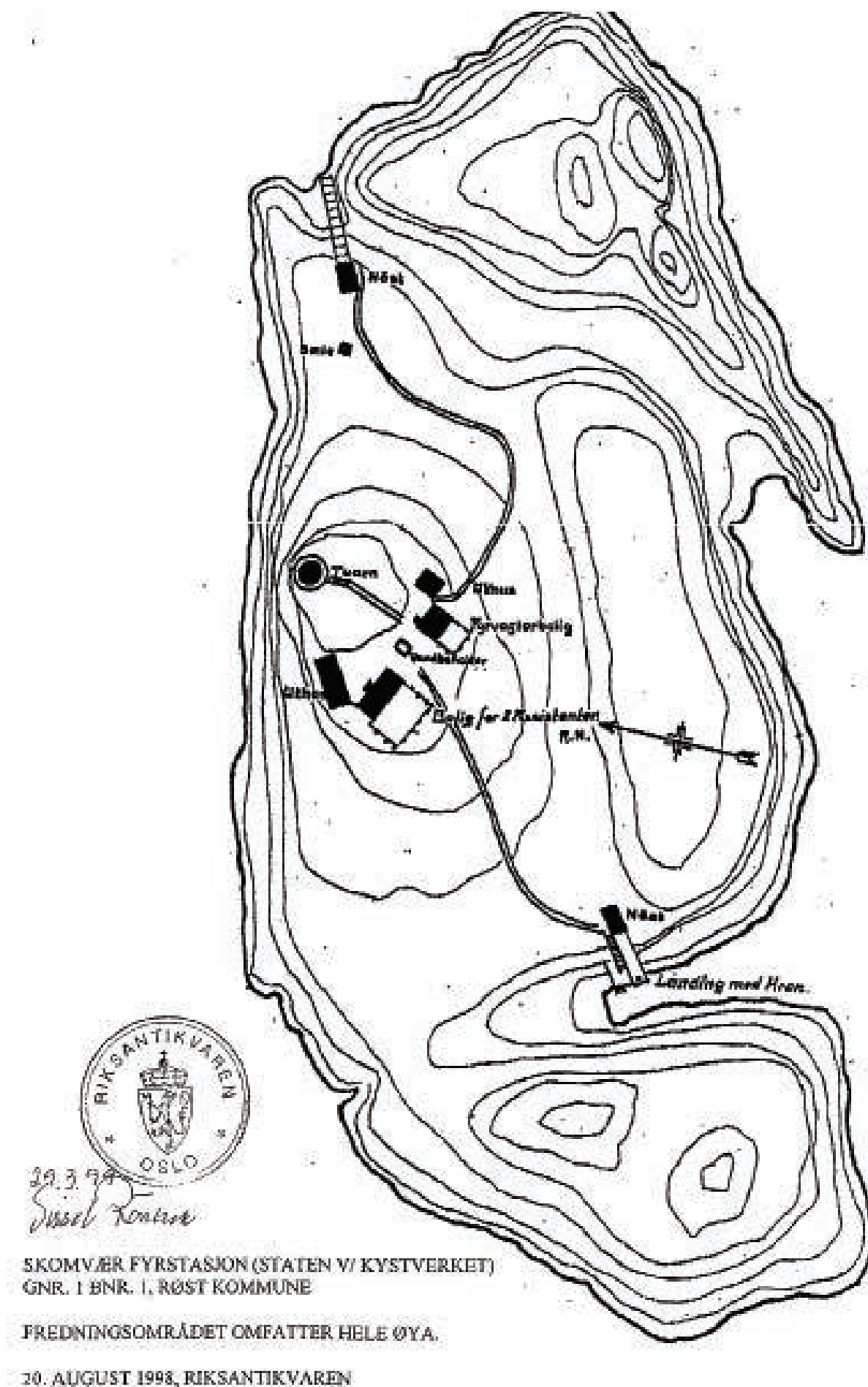
- Det foreligger sikker, god og tilstrekkelig dokumentasjon (tegninger, fotografier eller lignende) av den opprinnelige situasjonen.
- Tilbakeføring basert på gjetting kan normalt ikke godtas.
- De nyere tilføyelsene som fjernes eller tildekkes, har relativt lav/underordnet verdi.
- Kulturminnet er ikke for sterkt endret. Hus som har fått ny takform, hovedvolum eller lignende bør bevares slik de er. Tilbakeføring av vindustyper og kledning på en bygning med intakt hovedform, kan derimot være aktuelt.

SKOMVÆR FYRSTASJON SPESIELL DEL

Kart over fredningsområdet ved Skomvær fyrstasjon:

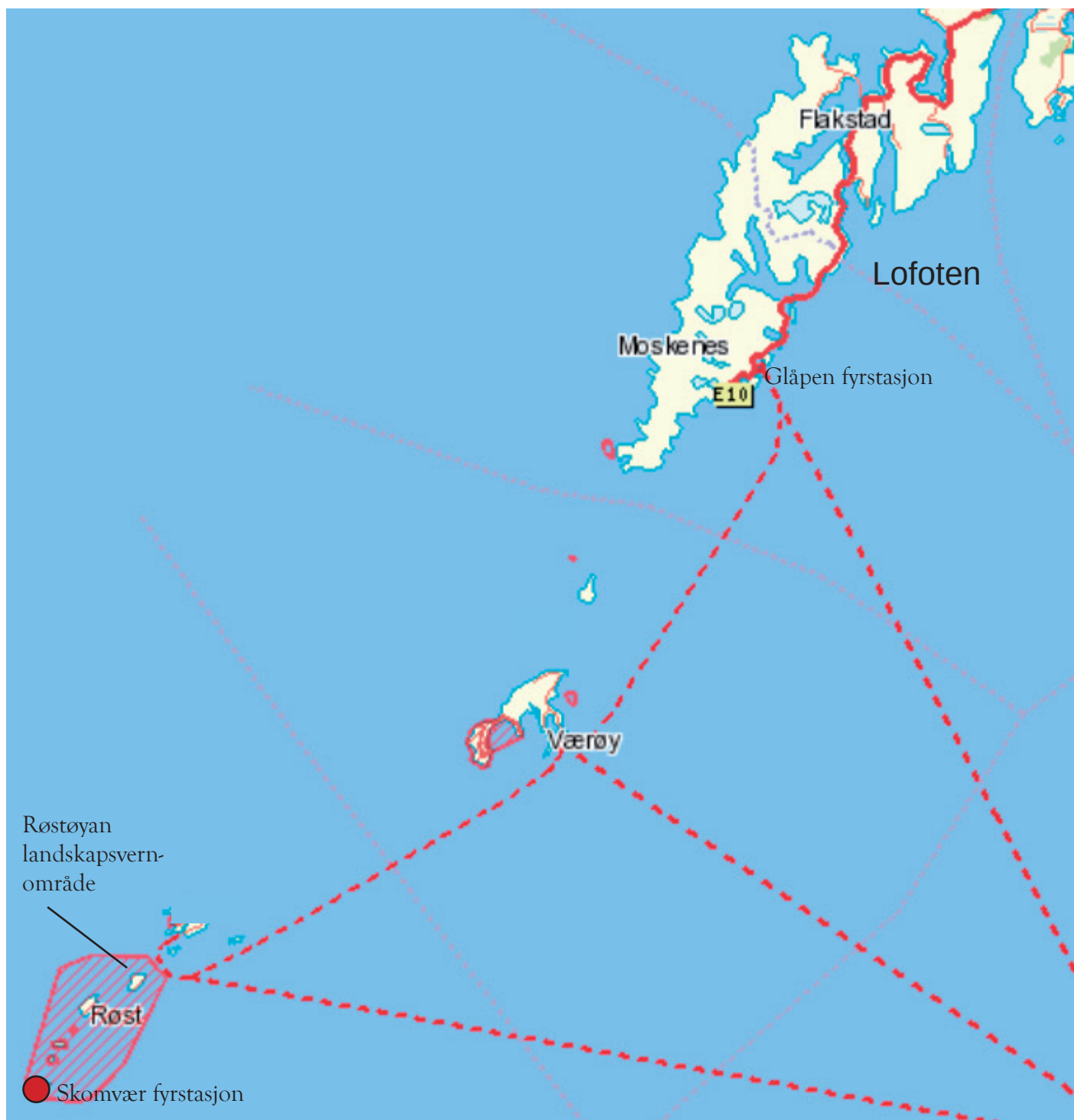
Faktaopplysninger om Skomvær fyrstasjon

Eiendomsinformasjon			
Opprettet		1887	
Fylke	Nordland	Region	Kystverket Nordland
Kommune		1856 Røst	
Fyrlistennummer		771800	
Dato for fredningsvedtak		30. mars 1999	
Andre vernebestemmelser		Dyrelivsfredning i hht Kystverneplan Nordland: Forskrift om Kystverneplan Nordland, vedlegg 58, Røstøyan landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Røst kommune, Nordland, FOR-2002-12-06-1455.	
Eiendom (kommunenr., gårdsnr., bruksnr.)		1856 / 1 / 1	
Nummer i Askeladden	87537	Grunneier	Staten v/ Kystverket
Utleie		Utleid til Elin Vister som driver fyrstasjonen fra medio mai til medio september.	

Oversikt over registrerte bygninger og konstruksjoner

Byggnr. i fredningsvedtaket	Bygnings-type	Bygg-status	GAB-nr.	Nummer i Askeladden	Verneklasse / §	Omfanget av fredningen
1	Fyr	Intakt	189468806	87537-1	Klasse 1, kulturminneloven § 15	Fredningen gjelder bygningens eksteriør og interiør.
2	Maskinhus	Intakt	189460023	87537-2	Klasse 1, kml § 15	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.
3	Uthus, tidl. fjøs	Intakt	189460031	87537-3	Klasse 1, kml § 15	Samme som i feltet over
4	Bolig for betjening	Intakt	189460058	87537-4	Klasse 1, kml § 15	Samme som i feltet over
5	Fyrvokterbolig	Intakt	189460066	87537-5	Klasse 1, kml § 15	Samme som i feltet over
6	Uthus, tidl. fjøs	Intakt	189460074	87537-6	Klasse 1, kml § 15	Samme som i feltet over
12	Naust	Intakt	189460015	87537-7	Klasse 1, kml § 15	Samme som i feltet over
	Det fredete området				Klasse 1, kml § 19	Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter øya som fyrstasjonen ligger på. Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 20.08. 1998 og påført Riksantikvarens stempel, se forrige side.

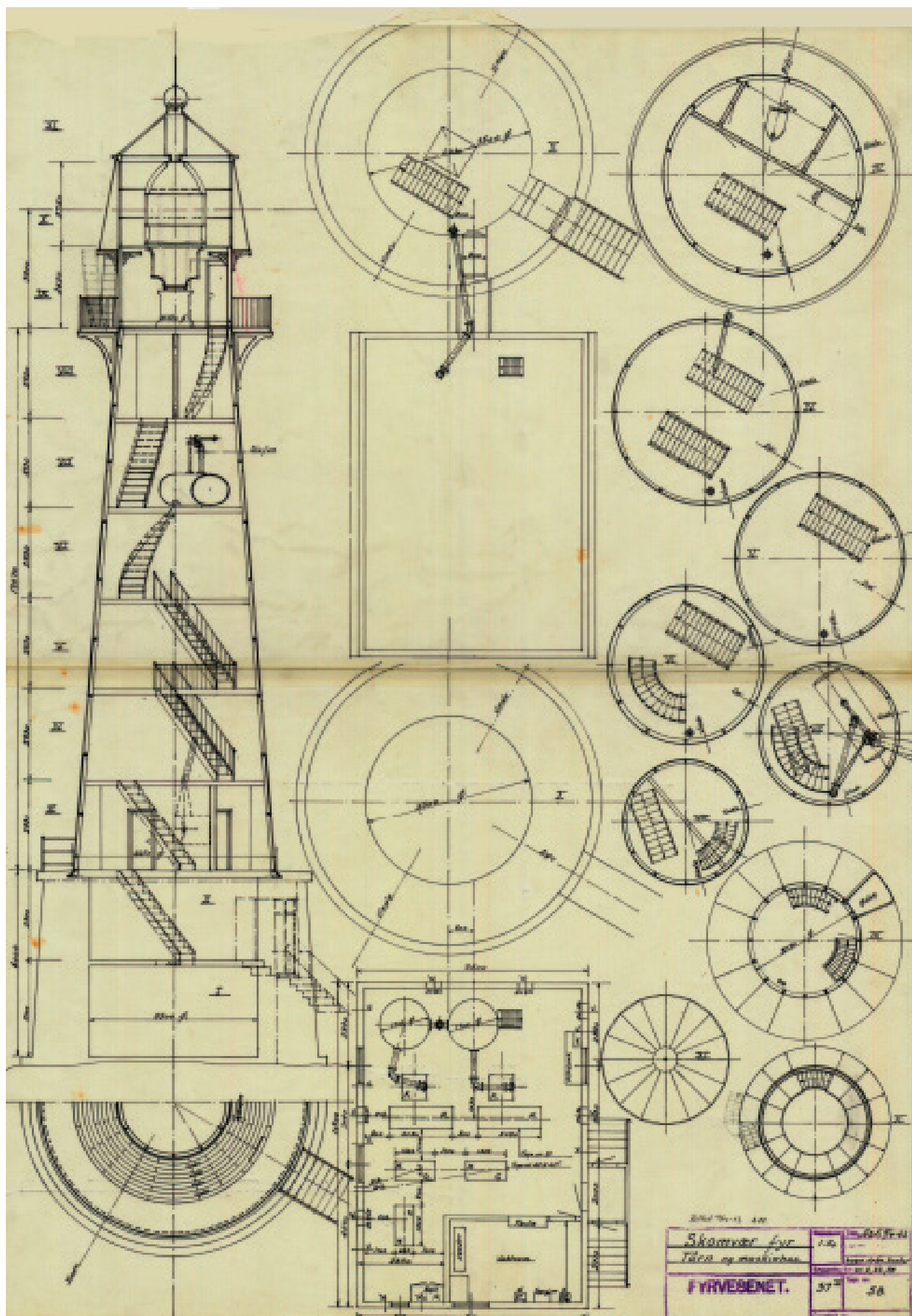
Litt om fyrstasjonens historikk	Høsten 1885 var samtlige bygninger unntatt naust og et uthus under tak. Tårnseksjonen og andre deler til tårnet ankom 5.6.1886 og ble skrudd sammen i løpet av sommeren og høsten. Tårnlykten og tårnet ble levert av Marinens verft i Horten mens fyrapparatet ble levert fra Paris. Fyret ble tent 1. oktober 1887. I 1932 ble det opprettet et diafon tåkesignal og et bifyr i tårnets 3. etasje. I 1957 ble fyret elektrifisert med strøm fra egne dieselapparater og det ble satt opp et nytt maskinhus. Diafon tåkesignal ble byttet ut med nautofon i 1974. I 1978 ble fyret automatisert og avfolket.
Vernestatus	Fyrstasjonen er fredet etter kml §15 (bygninger) og §19 (område). Dyrelivsfredning i hht Kystverneplan Nordland: Forskrift om Kystverneplan Nordland, vedlegg 58, Røstøyan landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Røst kommune, Nordland, FOR-2002-12-06-1455.
Fra Riksantikvarens frednings-begrunnelse	Fyrstasjonen har høy grad av bygningsmessig og fyrteknisk opprinnelighet med høy aldersverdi og miljøskapende verdi i området. I sosial- og næringshistorisk sammenheng er fyrstasjon et representativt eksempel på en tidligere familiestasjon. Tidligere rommet uthuset bl.a. fjøs, en funksjon som kan gi et bilde av livet på fyrstasjonen utover selve fyrdriften. Det er spesielt fyrstasjonens opprinnelighet Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi. Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området i henhold til bestemmelsen i § 19. Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede hele øya for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.
Fyrstasjonens egenart, sårbarhet og tålegrense	Skomvær fyr er et kystfyr. Det ligger langt til havs, men har relativt gode landingsforhold. Gjennom det restaureringsarbeidet som er gjort de senere år har man klart å gjenopprette mye av fyrstasjonens opprinnelige karakter. Det er viktig at dette blir ivaretatt fremover gjennom løpende antikvarisk vedlikehold og en ny bruk som er tilpasset stedet og de hensyn som er naturlige i forhold til fuglenes hekkeperioder.
Kystverkets føringer for ny bruk og videre utvikling	Fyrstasjonen ligger innenfor Røstøyan landskapsvernsområde med dyrelivsfredning. Fyrstasjonen egner seg, rent bygningsmessig, godt til ny bruk.

Kart som viser landskapsvernområde med dyrelivsfredning på Røstøyan.

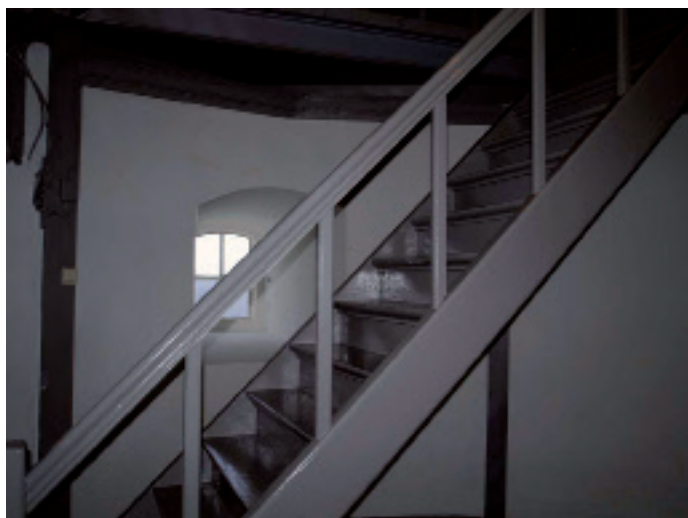
Bygningspresentasjoner: 1. Fyret

Bygningens navn	Fyrtårn	
Nummer i Askeladden	87537-1	
GAB nr.	189468806	
Byggnr. i fredn.vedtak	1	
Byggeår	1886	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Fyrtårn	
Fredningsomfang	Eksteriør og interiør	
Navigasjonsinstallasjon	Fyret har en stor, fransk 1. ordens blinklinse, og bifyr med en liten 4. ordens linse.	
Bygningsbeskrivelse	Det 31,5 m høye, rødmalte støpejernstårnet står på en høy, hvitmalt betongsokkel med utvendig betongtrapp. Tårnet er laget av Marinens Hovedverft i Horten. Et galleri omkranser tårnet i etasjen under fyrlykten.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser 2. Fundament: Naturstein / betong på fjell 3. Grunnmur: Hvitkalket betongsokkel 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Støpejern 7. Ytterdører: Metallplatebelagt ramtredør / labankdør i kjeller 8. Vinduer: Støpejernsvinduer med 9 glass / 1 lufferute i midten 9. Tak: Kjegletak i metall / støpejern 10: Taktekking: Jernplate 11. Takrenner og nedløp: Metallrenne på lyktehuset 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trepanel 16 Etasjeskiller: Stålbjelker med tregulv 7. Innvendige trapper: Støpejern systemtrapper 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Luker / ventiler i lyktehus 20. Galleri og balkong: Galleri av støpejernsrister med støpejern rekkverk. Rødmalt. RAL 3009	
Endringshistorikk	Bygget sammen med maskinhuset da dette ble bygget.	
Retningslinjer for videre utvikling	Det er verken nødvendig eller ønskelig med bygningsmessige endringer av fyrtårnet. Det skal normalt ikke være adgang til selve navigasjonsinstallasjonen for andre enn Kystverkets personell. Eventuell tilgang for besøkende skal være regulert i en egen instruks, og skal bare skje i følge med ansvarlig person.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper. Endring av eksisterende eller montering av ny fast innredning / installasjon er søknadspliktig. Dette gjelder også i forbindelse med Kystverkets egen virksomhet.	

Skomvær fyrstasjon		1:50	18.10.1911
Fyrvesenet.		37	38

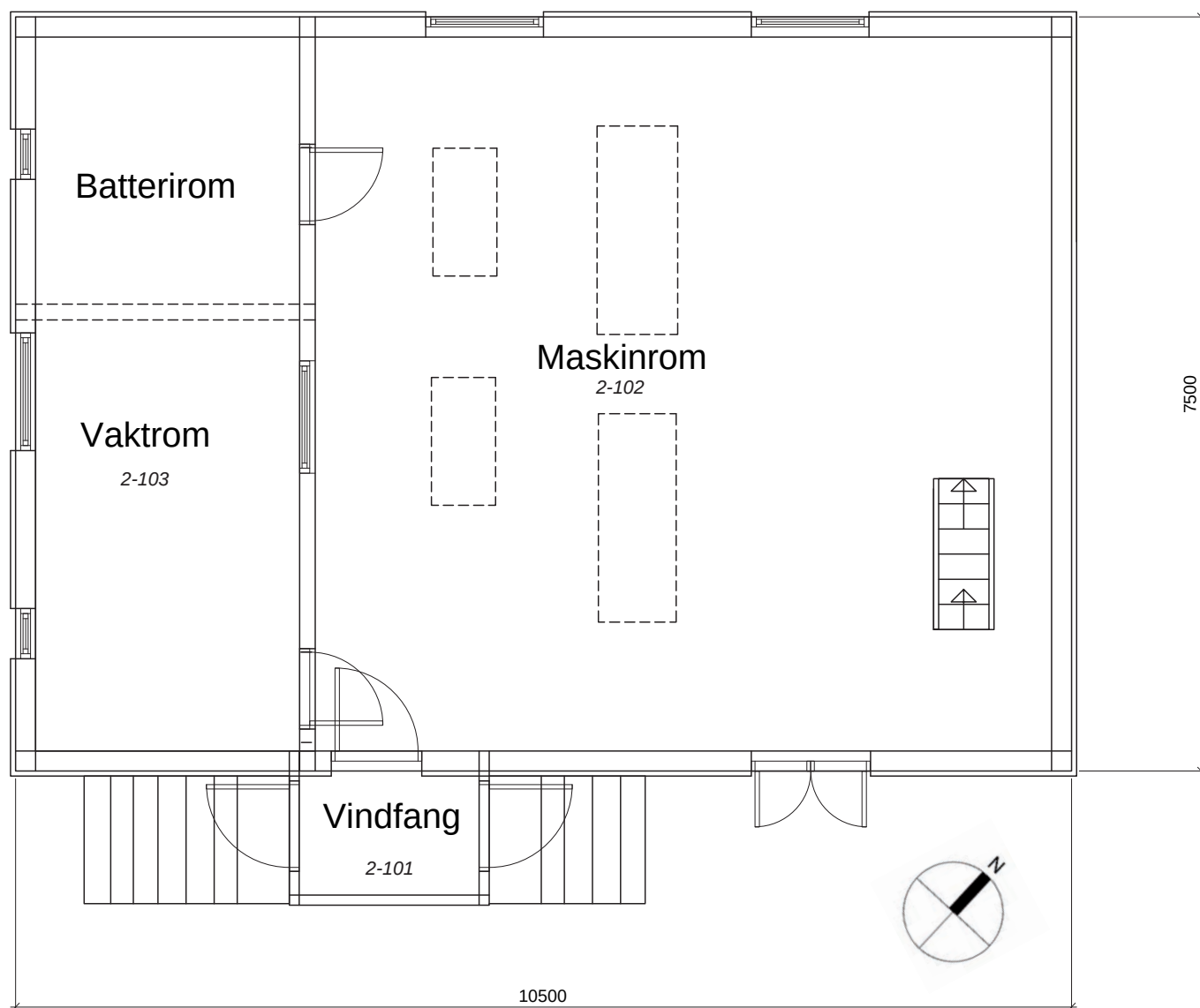

Alle foto: Kystverket 15.9.2010.

2. Maskinhuset

Bygningens navn	Maskinhus	
Nummer i Askeladden	87537-2	
GAB nr.	189460023	
Byggnr. i fredn.vedtak	2	
Byggeår	1885	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Maskinhus	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	Foto: Kystverket 5.5.2014
Bygningsbeskrivelse	Maskinhuset har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med hvitmalt trekledning, og taket er tekket med lappskifer. Det påbygde inngangspartiet har pulttak og to utvendige betongtrapper. Vinduene er nyere sidehengslete koblete krysspostvinduer og overstående 2-fags vinduer. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med trepanel 7. Ytterdører: 1 tofløyet speilfyllingsdør og 1 stk panelt ramtredør. Begge hvitmalt 8. Vinduer: Nyere krysspostvinduer og smale 2-fags topphengslete luftevinduer 9. Tak: Saltak med sperrebind 10: Taktekking: Lappskifer 11. Takrenner og nedløp: Kobber renner og nedløp 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Lite pulttak over inngangspartiet 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag med golvbord 7. Innvendige trapper: Stål / Lukket, malt tretrapp 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Luftelyre i møne , ventilhetter i ytterveggene 20. Galleri og balkong: Ingen	
Endringshistorikk	Huset ble kledd med eternittplater på 1960-tallet. Huset er blitt tilbakeført til opprinnelig utseende mht ytterkledning og vinduer (2011). Malt hvitt i 2014.	
Retningslinjer for videre utvikling	Maskinhuset er viktig for Kystverkets drift av de navigasjonstekniske installasjonene. Bygningen er derfor ikke aktuell til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

Fasade mot syd. Kystverket 5.5.2014

Foto: Kystverket 5.5.2014

Fasade vest

Fasade mot nord

Maskinrommet.

Alle foto: Kystverket 5.5.2014

3. Uthus, tidligere fjøs

Bygningens navn	Uthus, tidligere fjøs	 Foto: Kystverket 4.6.2012
Nummer i Askeladden	87537-3	
GAB nr.	189460031	
Byggnr. i fredn.vedtak	3	
Byggeår	1885/-86	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Fjøs	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Uthuset, tidligere fjøs, har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med lappskifer. Huset har fire dører på langveggen mot sør med utvendige betongtrapper. Vinduene er 1-fags med en sprosse. Dørene, vindusrammene og vindskiene er malt hvite. Uthuset har utvendige trappestiger til 2. etasje på begge gavlveggene.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med trepanel. 7. Ytterdører: Panelte labankdører, hvitmalte 8. Vinduer: Ettfags trevinduer med sprosse. Mindre vinduer over dører. 9. Tak: Saltak med sperrebind 10: Taktekking: Lappskifer 11. Takrenner og nedløp: Lys grå plast renne og nedløp. Deler av nedløp mangler. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16 Etasjeskiller: Trebjelkelag med golvbord 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Ingen 20. Galleri og balkong: Ingen	
Endringshistorikk	Lite er endret. Eternittplater demontert / fjernet og ytterkledning malt hvit i juni 2012.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bør egne seg utmerket til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

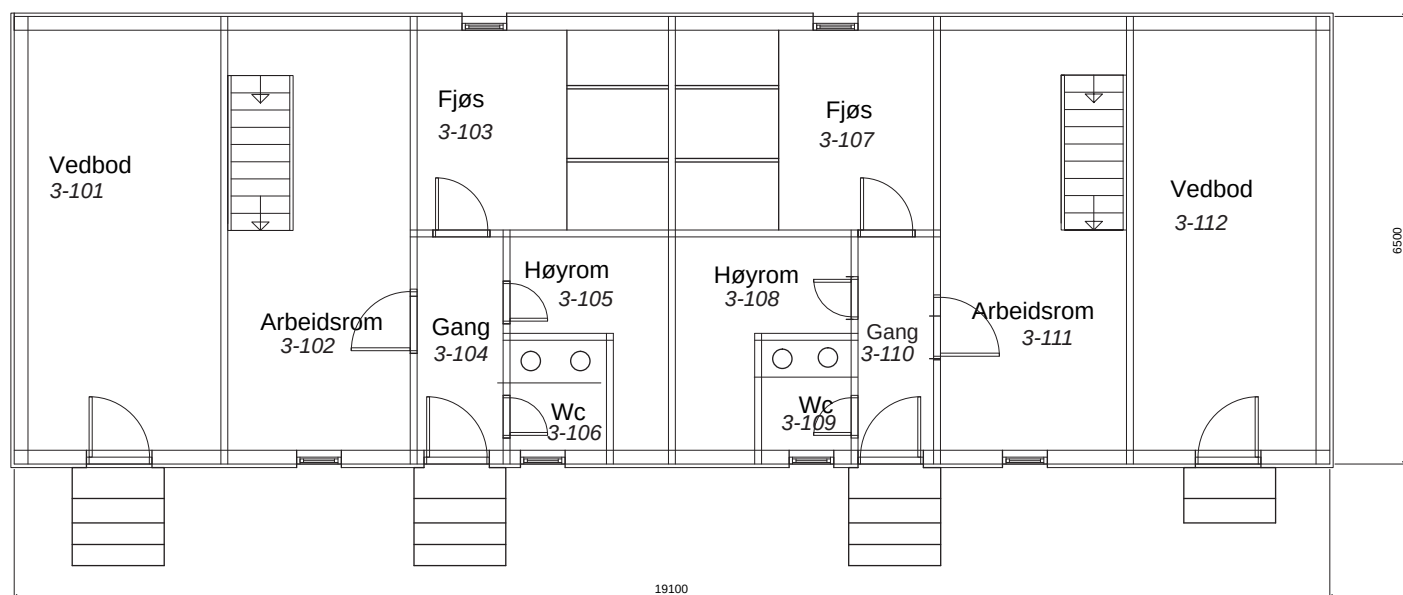
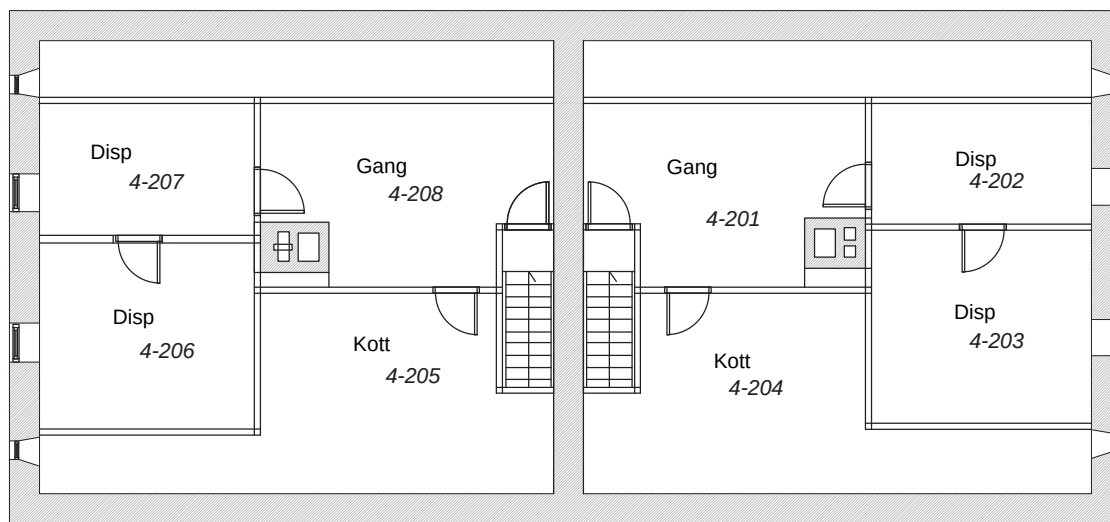

Foto: Kystverket 4.6.2012

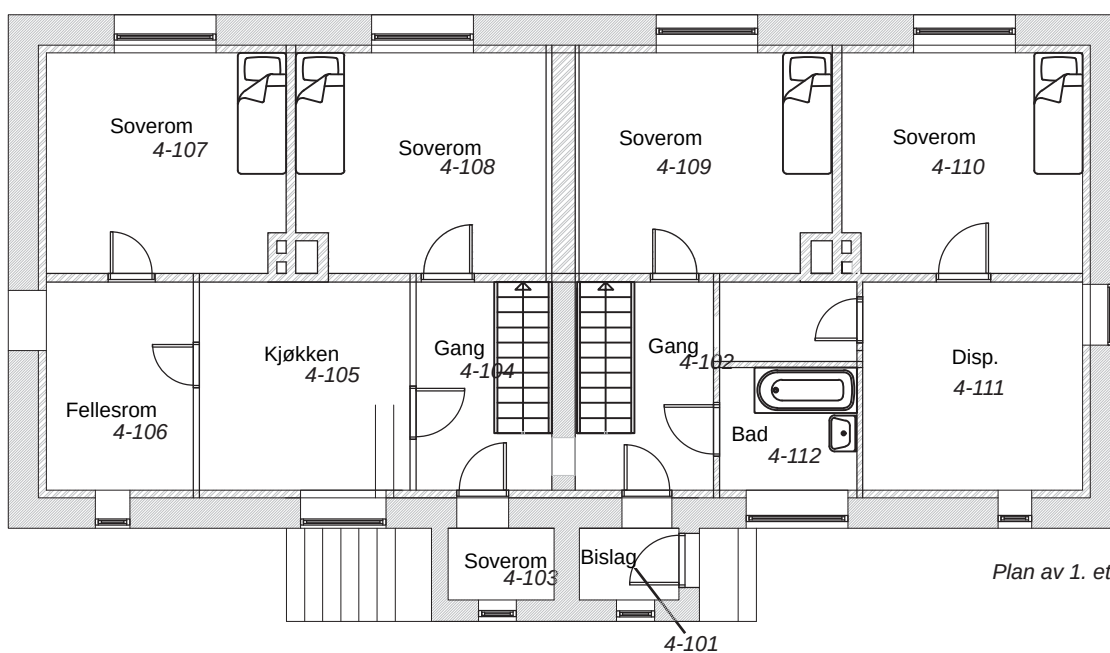
4. Bolig for betjening

Bygningens navn	Bolig for betjening	
Nummer i Askeladden	87537-4	
GAB nr.	189460058	
Byggnr. i fredn.vedtak	4	
Byggeår	1885	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Bolig	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Boligen for betjening er bygget i betong og har saltak. Husets to sammenbygde påbygg har saltak, hver sin inngangsdør og betongtrapp. Veggene er malt hvite, og taket er tekket med 1x1 m. store skiferheller. Vinduene er 3-fags, 2-fags og 1-fags med sprosser. Boligen har høy kjellermur med kvadratiske, smårutete vinduer. Alle vindusrammene og vindskiene er malt hvite.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpt betong 7. Ytterdører: Panelt og isolert ramtredør, hvitmalt 8. Vinduer: Isolerglassvinduer med sprosser etter tidligere modell 9. Tak: Saltak med sperrebind 10: Taktekking: Firkantskifer 11. Takrenner og nedløp: Zink takrenne og nedløp 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med malt trepanel 16. Etasjeskiller: Bjelkelag med golvbord 17. Innvendige trapper: Lukket og malt tretrapp 18. Piper og ildsteder:2 murte og pussete teglpiper 19. Luker og ventilasjon: Ventilhetter i yttervegg 20. Galleri og balkong: Ingen 21: Diverse: Ingen	
Endringshistorikk	Bygningen ble restaurert 2009 og fremstår som svært autentisk. Interiøret hadde store sopp- og råteskader og dette ble utbedret samtidig.	
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er vel egnet til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

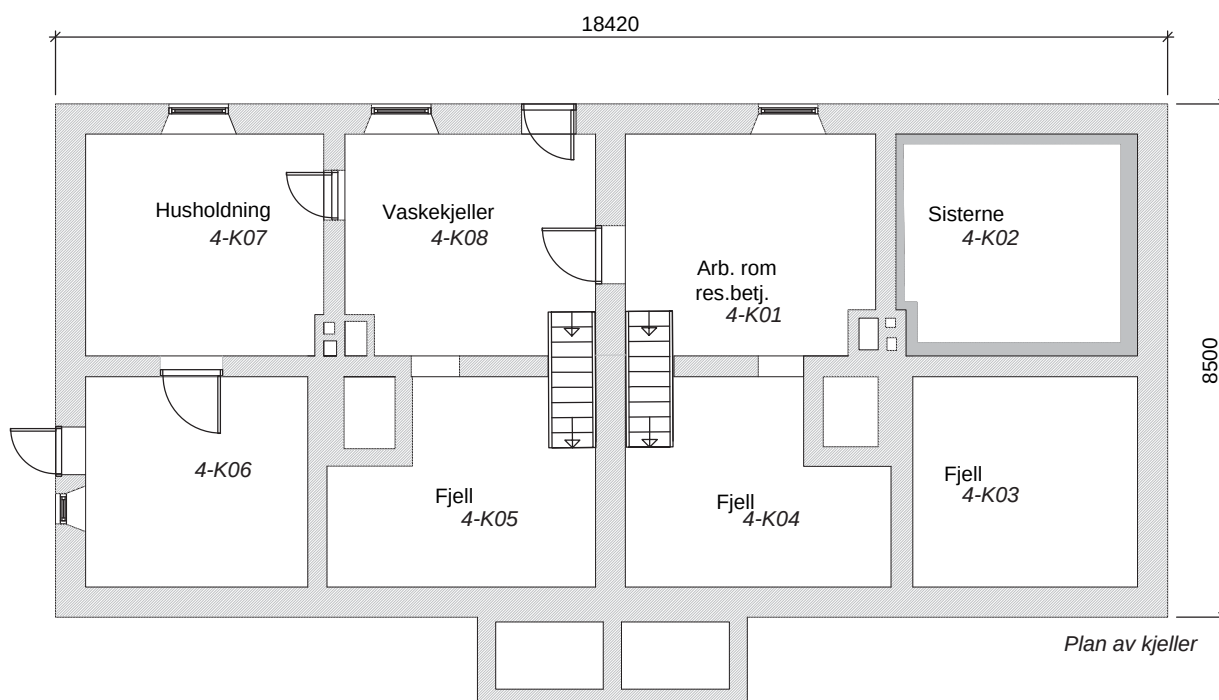

Bolig for betjening

Plan av 2. etasje

Plan av 1. etasje

Plan av kjeller

Fasade mot syd

Fasade mot syd

Fasade mot nord

Fasade mot øst

Kjøkken 4-105

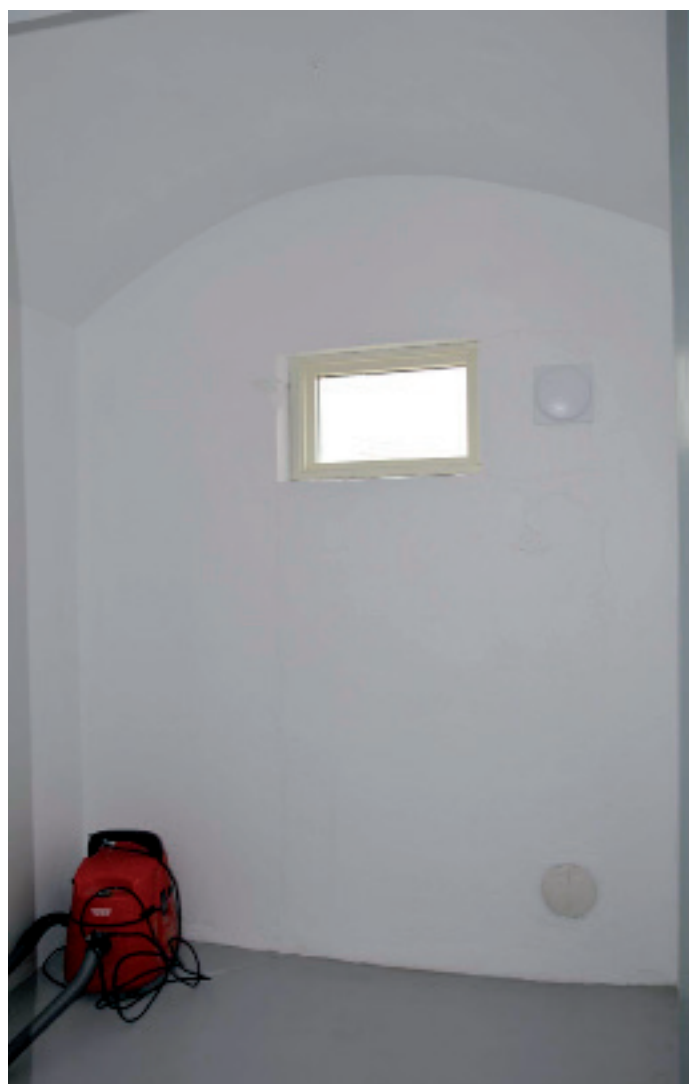
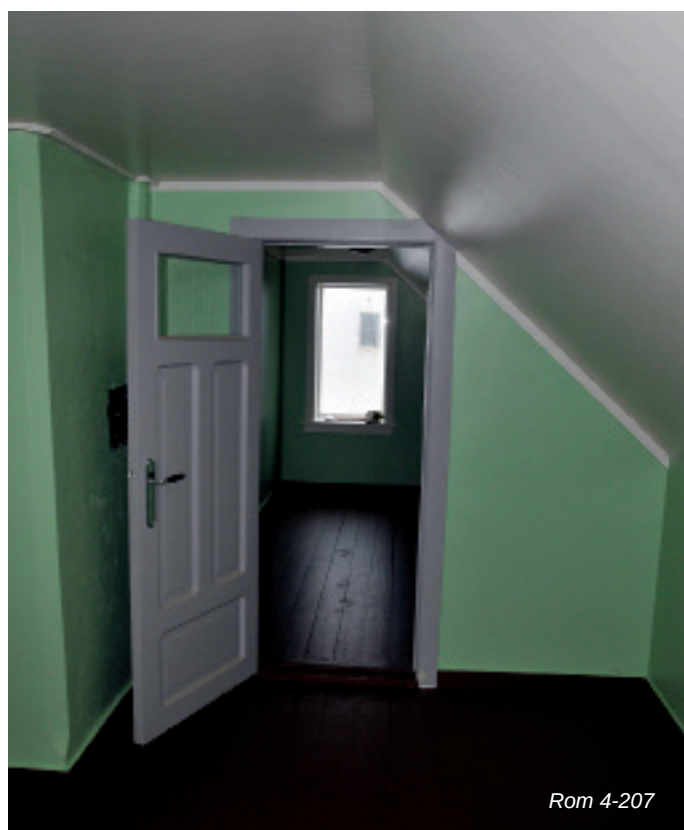

Soverom 4-107

Foto: Kystverket 5.5.2010

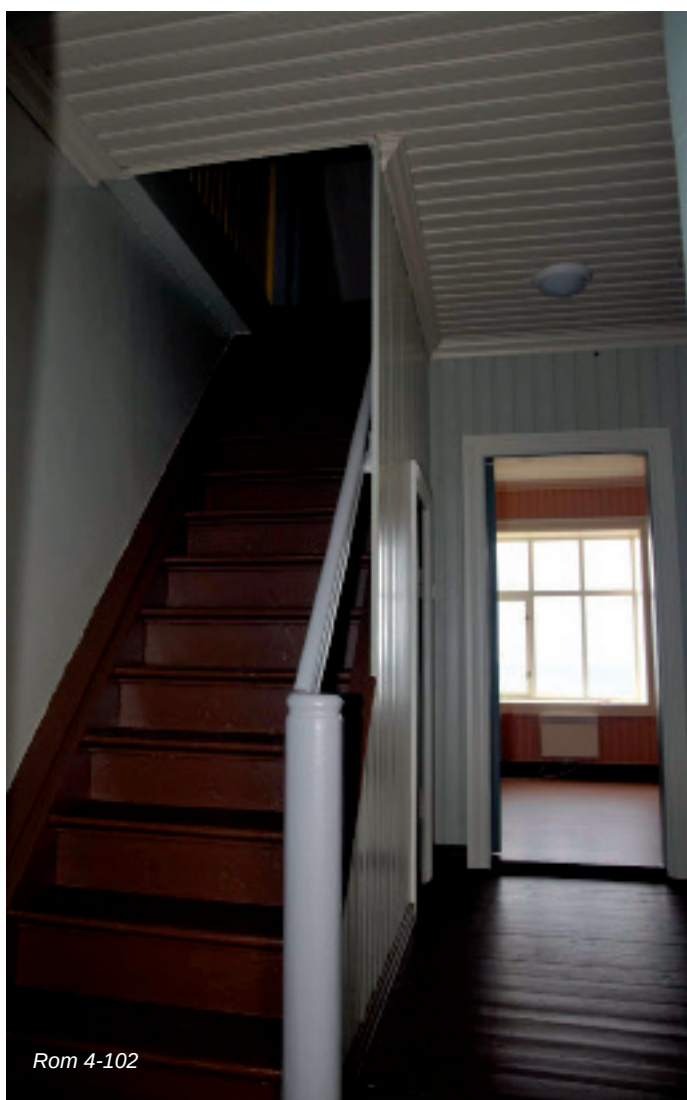
Gang i 2. etg, rom 4-201

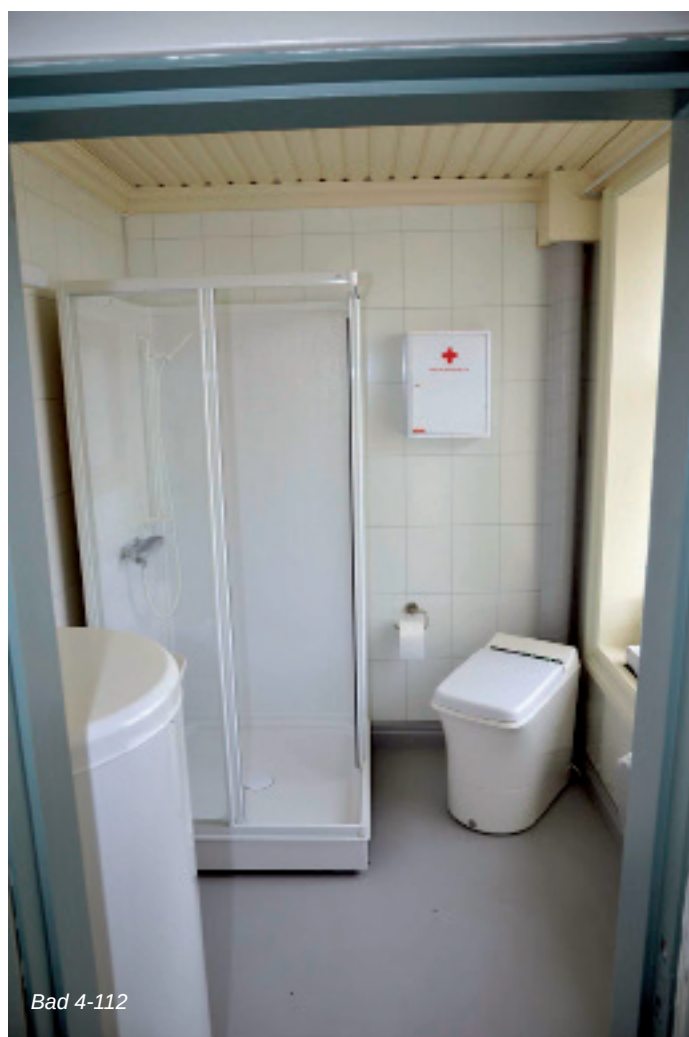
2 rom i kjeller

4-203

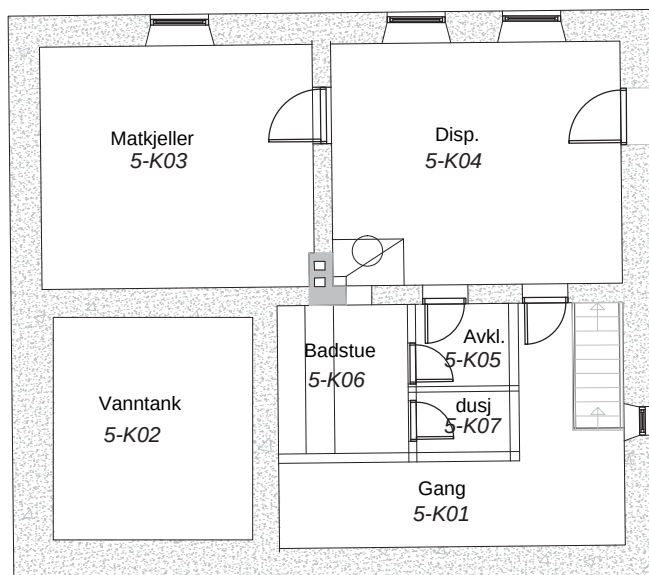
Rom 4-102

Bad 4-112

5. Fyrvokterbolig

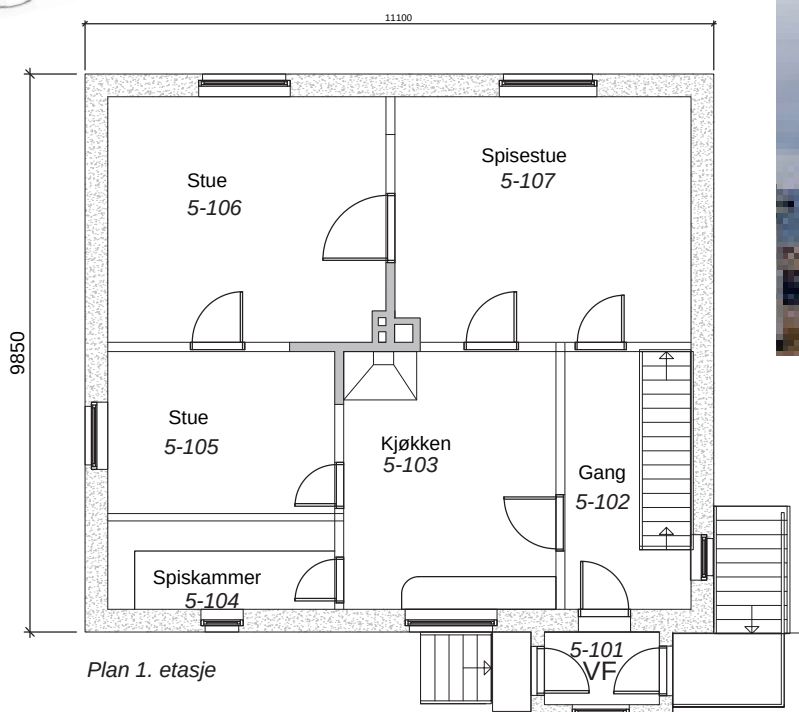
Bygningens navn	Fyrvokterbolig	 Foto: Kystverket 3.11.2006
Askeladden nr.	87537-5	
GAB nr.	189460058	
Byggnr. i fredn.vedtak	5	
Byggeår	1885	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Bolig	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Fyrvokterboligen er bygget i betong og har saltak. Det påbygde inngangspartiet har saltak og to utvendige betongtrapper. Veggene er malt hvite, og taket er tekket med 1x1 m. store skiferheller. Vinduene er krysspost-vinduer og 1-fags vinduer med sprosser. Boligen har høy kjellermur med kvadratiske, smårutete vinduer. Alle vindusrammene og vindskiene er malt hvite.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / komprimerte masser 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpt betong 7. Ytterdører: Panelt og isolert teakdør, hvitmalt 8. Vinduer: Trevinduer med gjennomgående sprosser 9. Tak: Saltak med sperrebind 10. Taktekking: Firkantskifer 11. Takrenner og nedløp: Rester av rusten støpejernsrenner 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16. Etasjeskiller: Bjelkelag med bord 17. Innvendige trapper: Lukket tretrapp 18. Piper og ildsteder: En murt og pusset teglpipe 19. Luker og ventilasjon: Støpejern ventilasjonssetter i alle yttervegger. 20. Galleri og balkong: Ingen	
Endringshistorikk	Vinduene er sannsynligvis skiftet fra støpejern til tre. Ytterdører skiftet. Ellers mye autentisk.	
Retningslinjer for videre utvikling	Fyrvokterboligen bør kunne egne seg for ny bruk, men det forutsetter en total opprustning av hele bygget.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikehold skal utføres etter antikvariske prinsipper	

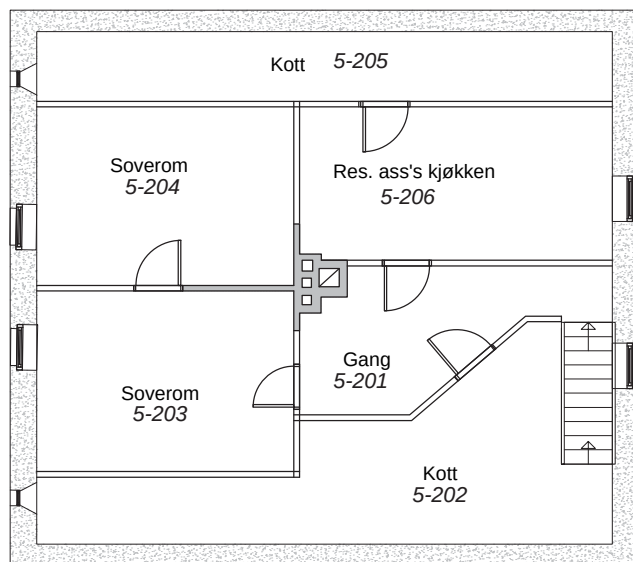
03.11.2006

Fasade mot vest

Fasade mot nord

Plan 2. etasje

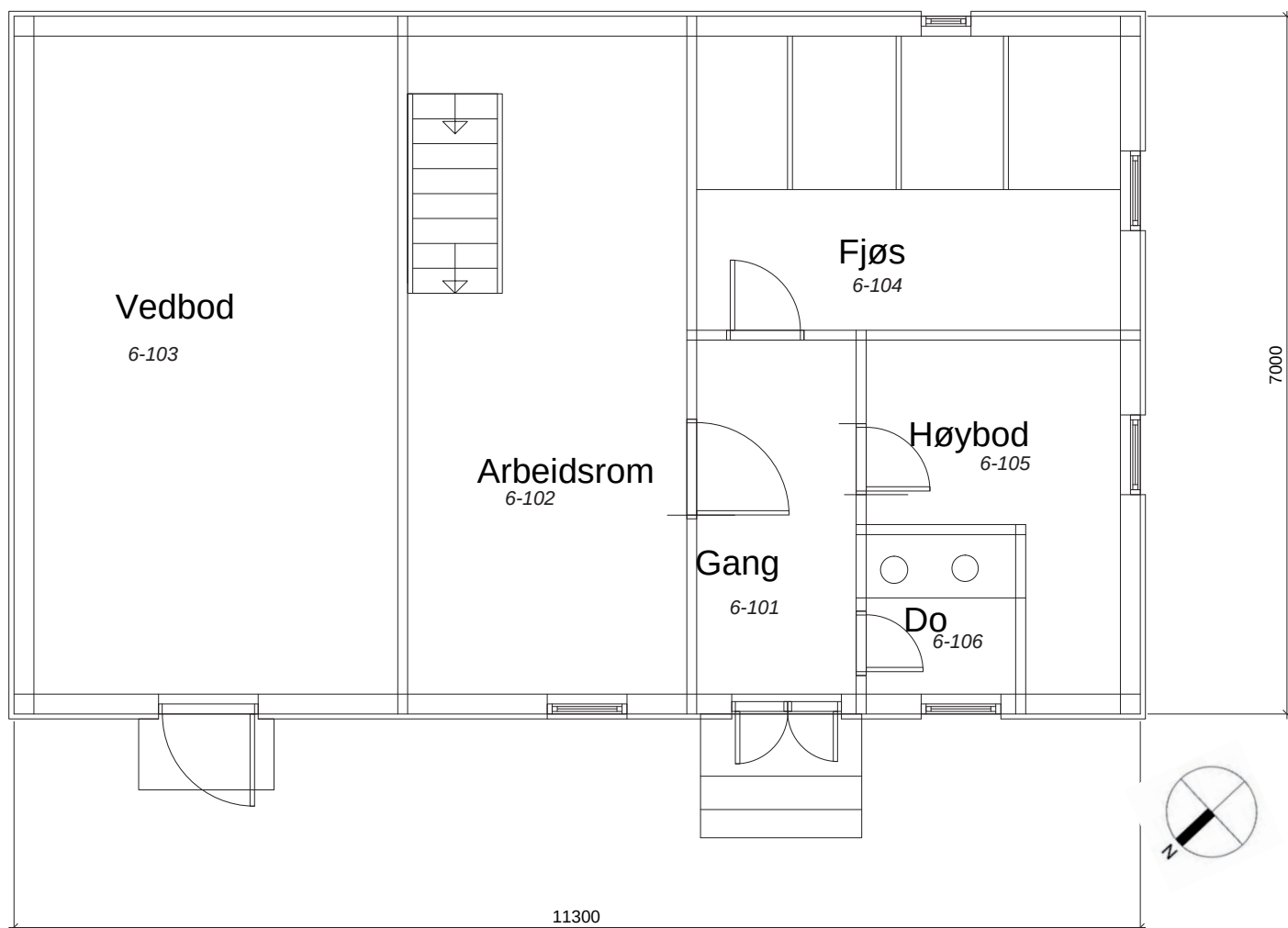

Interiørbilder Kystverket 3.11.2006

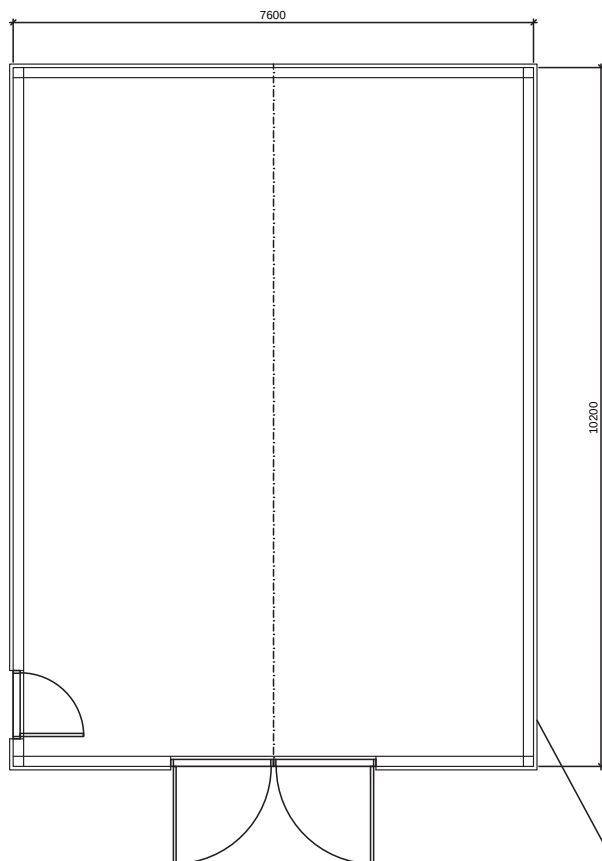
6. Uthus, tidligere fjøs

Bygningens navn	Uthus, tidligere fjøs	 Foto: Kystverket 24.8.2010
Askeladden nr.	87537-6	
GAB nr.	189460058	
Byggnr. i fredn.vedtak	6	
Byggeår	1885/ -86	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Bolig	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Uthuset, tidl. fjøs, har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, hvitmalt panel , og taket er tekket med lappskifer. Vinduene er 1-fags med en sprosse. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite. Uthuset har utvendig trappestige til 2. etasje på gavlveggen mot nord. Dører lys grå.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell / kompakte masser 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Ringmur av betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betongtrapper 5. Gulv på grunn: Ukjent 6. Yttervegger: Bindingsverk med trepanel, stående tømmermannskledning 7. Ytterdører: Labankdører, gråmalt 8. Vinduer: Ettfags enkle trevinduer med sprosse 9. Tak: Saltak med sperrebind 10: Taktekking: Lappskifer 11. Takrenner og nedløp: Lys grå plastrenner uten nedløp 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trekledning 16 Etasjeskiller: Bjelkelag med golvbord 7. Innvendige trapper: Nei 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Ingen 20. Galleri og balkong: Ingen 21: Diverse: Ingen	
Endringshistorikk	Bygningen fremstår som ganske autentisk. Større vedlikeholdsarbeider utført i 2010, bl.a. maling av ytterkledning. Låvebro fjernet.	
Retningslinjer for videre utvikling	Uthuset egner seg for ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

12. Naust

Bygningens navn	Naust	 Foto: Kystverket 15.9.2010
Askeladden nr.	87537-12	
GAB nr.	189460058	
Byggnr. i fredn.vedtak	12	
Byggeår	antakelig 1886	
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet	
Opprinnelig funksjon	Naust	
Fredningsomfang	Fredningen gjelder bygningens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.	
Bygningsbeskrivelse	Naustet har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med bølgeeternitt. Dørene er malt røde.	
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 2. Fundament: Betong på fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Bindingsverk med bølgeeternitt 7. Ytterdører: Labankdører 8. Vinduer: Ingen 9. Tak: Saltak med sperrebind 10. Taktekking: Bølgeplater Cembrit. 11. Takrenner og nedløp: Mangler 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Ingen 16. Etasjeskiller: Trebjelkelag med golvbord 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Nei 20. Galleri og balkong: Nei 21. Diverse: Ingen	
Endringshistorikk	Taket lagt om i 2010. Tekking med Cembrittplater. Eternitt bølgeplater på yttervegg.	
Retningslinjer for videre utvikling	Naustet egner seg godt til ny bruk.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.	

Planløsning av naustet, plan av områdene omkring.

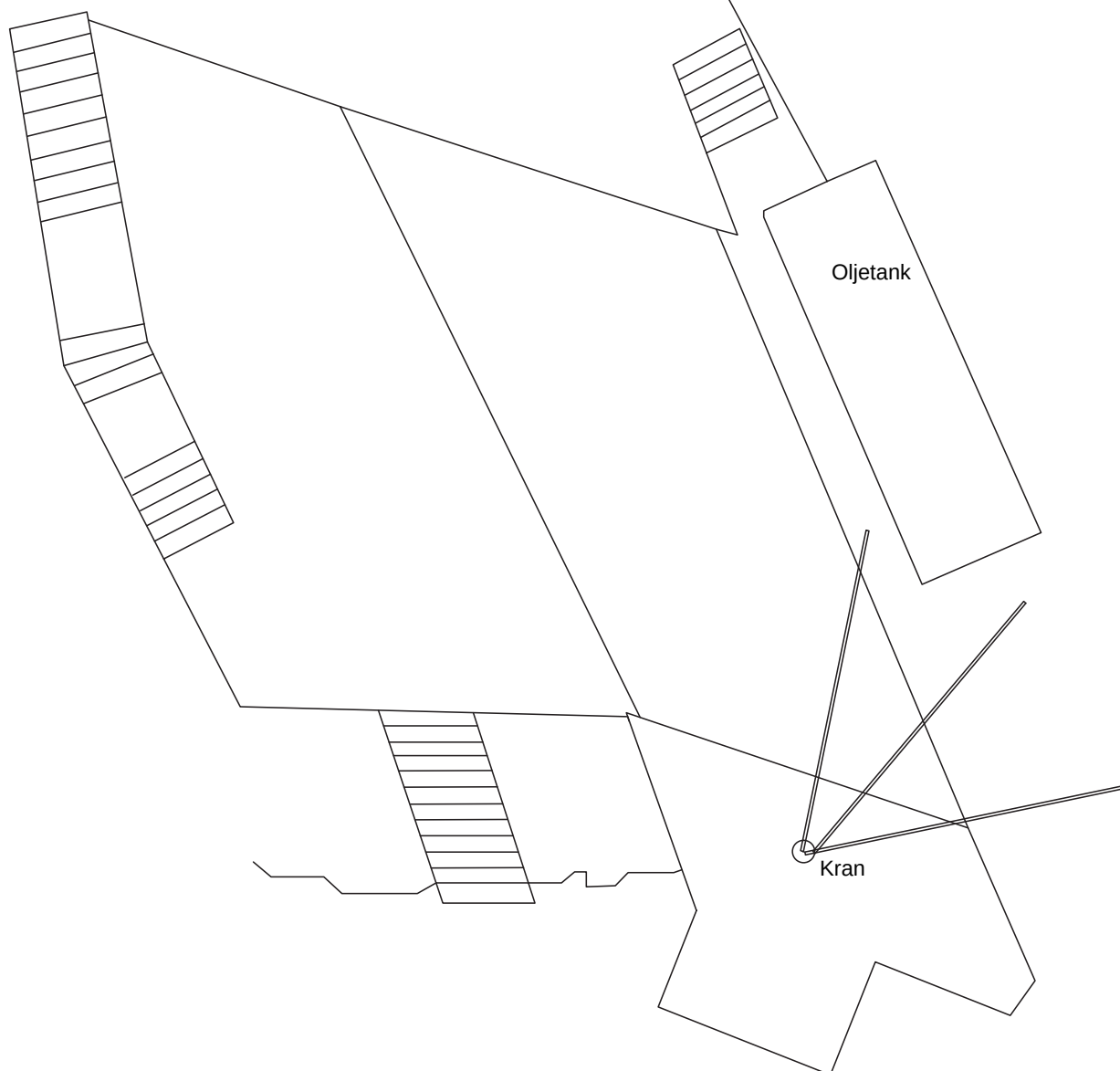
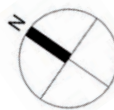

Foto: Kystverket 15.9.2010

Foto: Kystverket 15.9.2010

Landingen

Konstruksjonens navn	Landing	
Fredningsomfang	Fredet som del av områdefredningen.	
Beskrivelse	Betonglanding med kran (defekt). Tilstand: Noe slitt etter forholdene, men i ok stand. Litt skader på rekkverk pga sjøens herjinger, men brukbar. Bør allikevel repareres ved leilighet. Kranen bør repareres.	
Konstruksjon og materialbruk	Betong.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Så langt det lar seg gjøre skal vedlikeholdet utføres etter antikvariske prinsipper.	

Skomvær fyrstasjon: Det fredete området

Omfanget av fredningen: Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter hele øya som fyrstasjonen ligger på. Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som hage, gjerde, sisterne, rødmalte stangjersrekkverk, gangvei, flaggstang, oljebeholdere, antennehus, radiomaster og landing mot syd.

Rester av nordre landing med båtøpptrekk, vei til landingen og tuft etter tidligere smie.

Formålet med fredningen: Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede hele øya for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Fredningsbestemmelser: Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre anleggets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

Skjøtsel av området:

Ved skjøtsel av uteområdet skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon.

Eventuell ny beplantning skal ikke tilføre planter som ikke hørte hjemme på fyrstasjonen da den var bemannet.

Skilting:

All utendørs skilting er søknadspliktig. Det skal legges opp til en nøktern og enhetlig bruk av skilting. Skiltingen skal være i tråd med Kystverkets retningslinjer for skilting, og hovedformålet er formidling av fyrstasjonens historie. Andre offentlige myndigheters skilting skal i størst mulig grad tilpasses Kystverkets skilting.

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner.

Senter for eiendom og kultur 28.06.2012

Region	Fredete fyrstasjoner	Bygninger	Ikke fredete fyrstasjoner	Bygninger	SUM
Sørøst	20	i Kystverkets ele	8	i Kystverkets ele	28
	Torbjørnskjær		Struten		
	Homlungen		Strømtangen Fredrikstad		
	Færder		Digerudgrunnen		
	Store Færder (ruin)		Steilene		
	Svenner		Twistein		
	Stavernsodden		Langøytangen	delvis	
	Jomfruland		Songvår		
	Strømtangen Kragerø		Søre Katland		
	Stavseng				
	Lyngør				
	Ytre Møkkalasset				
	Store Torungen				
	Lille Torungen				
	Homborsund				
	Grønningen				
	Oksøy				
	Ryvingen				
	Hatholmen				
	Lindesnes				
	Lista				
Vest	12		11		23
	Eigerøy	delvis	Lille Prestskjær		
	Feistein		Viberodden		
	Kvitsøy		Flatholmen		
	Geitungen		Fjøløy		
	Utsira		Ryvarden	delvis	
	Røværsholmen		Holmengrå		
	Slåtterøy		Kvanhovden		
	Hellisøy		Hendanes		
	Utvær		Ulvesund		
	Geita		Skongenes		
	Ytterøyane		Kråkenes		
	Stabben				
Midt-Norge	19		16		35
	Runde		Svingøy		
	Grasøyane		Flåvær		
	Hogsteinen		Lepsøyrev		
	Alnes	delvis	Erkna		
	Ulla		Storholmen		
	Ona	delvis	Flatflesa		
	Kvitholmen		Bjørnsund		
	Grip		Hestskjær		
	Haugjegla		Stavenes		
	Sletringen		Tyrhaug		
	Sula	delvis	Skalmen		
	Vingleia		Terningen		
	Halten		Finnvær		
	Kjeungskjær		Asenvågøy		
	Kaura		Grinna		
	Buholmråsa		Gjeslingene		
	Kya				
	Nordøyan				
	Sklinna				
Nordland	10		8		18
	Bremstein		Ytterholmen		
	Åsvær		Træna		
	Myken		Kalsholmen		
	Landegode		Tennholmen		
	Måløy-Skarholmen		Bargøy		
	Trangøy		Moholmen		
	Skrova		Glåpen		
	Skomvær		Værøy		
	Anda				
	Andenes				
Troms og Finnmark	7		3		10
	Hekkingen		Torsvåg		
	Fugløykalven		Fruholmen		
	Slettnes		Helnes		
	Kjølnes				
	Makkaur				
	Vardø				
	Bøkfjord				Tils.
Totalt antall	68		46		114

Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Skomvær fyrstasjon.

SAKSBEHANDLER
førstekonsulent Liv Nygaard
DERES REF.

VÅR REF.
98/02426-8
Ark.B-425

INNVALGSTELEFON
22 94 04 93
DERES DATO

VÅR DATO
30 MARS 1999

TELEFAKS
22 94 04 07

GJENPART

Likelydende brev til:

- Kystverket 4. distrikt
- Røst kommune
- Nordland fylkeskommune

SKOMVÆR FYRSTASJON - GNR. 1 BNR. 1 (STATEN V/ KYSTVERKET) -
RØST KOMMUNE

VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER
§§ 15 OG 19, JFR. § 22

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19, jfr. § 22,
fatter herved Riksantikvaren vedtak om fredning av Skomvær fyrstasjon, gnr. 1
bnr. 1.

Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Miljøverndepartementet
til Riksantikvaren ved departementets vedtak av 30. juni 1989 med endringer
fastsatt 23. desember 1992.

Omfanget av fredningen

Fredningsvedtaket omfatter støpejernstårn med fyrlykt og øvrige bygninger på
fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 15:

1. Fyr
2. Maskinhus
3. Uthus, tidl. fjøs
4. Bolig for betjening
5. Fyrvokterbolig
6. Uthus, tidl. fjøs
12. Naust

Tallene refererer seg til vedlagte kart fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson -
Oslo 1986), vedlegg 2.

Dronningensgate 13

Postboks 8196 Dep, 0034 Oslo

ok.navn: \\rasrv5\lbn\fy\r\nordland\skomvæ\r\vedtak.doc

Telefon: 22 94 04 00 Telefaks: 22 94 04 04 Internett: riksantikvaren@ra.dep.no

RIKSANTIKVAREN

Fredningen gjelder fyrtårnets eksteriør og interiør og de øvrige bygningenes eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter øya som fyrstasjonen ligger på.

Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 20. august 1998 og påført Riksantikvarens stempel, vedlegg 1.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen av fyrstasjonen er å bevare et kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt bygningsanlegg tilknyttet sjøfart, fyrvesen og kystkultur med fyrtårn og øvrige bygninger på fyrstasjonen og området rundt fyrstasjonen.

Fredningsbestemmelser

De følgende fredningsbestemmelsene er fastsatt med hjemmel i lov om kulturminner §§ 15 og 19. Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid samt forskrift om faglig ansvarsfordeling.

1. Riving

Det er ikke tillatt å rive bygningene eller deler av disse.

2. Ombygging

a) Fyrtårn

Det er ikke tillatt å bygge om bygningens eksteriør eller interiør.

b) De øvrige bygningene

Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør eller interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

3. Utskifting av materialer mm

a) Fyrtårn

Utskifting av bygningsselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningens eksteriør eller interiør, er ikke tillatt.

b) De øvrige bygningene

Utskifting av bygningsselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningenes eksteriør, er ikke tillatt.

4. Tilbakeføring

Tilbakeføring til opprinnelig eller tidligere utseende kan tillates under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på dokumentert grunnlag og etter godkjenning av forvaltningsmyndighet.

5. Vedlikehold

Vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige byggetekniske løsninger.

6. Det fredete området

Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre anleggets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

7. Fredningen skal ikke være til hinder for den tekniske drift av fyrstasjonen.

Følger av fredningen

Når det gjelder behandling av fredete områder, bygninger og anlegg, vises det til bestemmelsene i lov om kulturminner §§ 15a-19 og 21 samt fredningsbestemmelsene over.

I henhold til Miljøverndepartementets vedtak om delegering av 30. juni 1989 med endringer av 23. desember 1992 er forvaltningen av fredete områder, bygninger og anlegg lagt til den enkelte fylkeskommune. Riksantikvaren er klageinstans for enkeltvedtak fattet av fylkeskommunen, jfr. forvaltningsloven § 28.

I henhold til lov om kulturminner §§ 15a og 19 kan departementet i særlige tilfelle gi dispensasjon fra fredningen for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturminnet eller området. Denne dispensasjonsmyndigheten er i henhold til forskrifter av 23. desember 1992 delegert til den enkelte fylkeskommune.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i verk alle typer bygningsmessige arbeider og utomhusarbeider utover vanlig vedlikehold innenfor det fredete området. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes. Er det tvil om et tiltak er å anse som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen kontaktes.

Det er eier som har ansvaret for det løpende vedlikehold av fredete bygninger, anlegg og områder.

Bakgrunn for fredningssaken

Fredningen av Skomvær fyrstasjon har sin bakgrunn i et samarbeid mellom Kystdirektoratet og Riksantikvaren om utarbeidelse av en plan for bevaring og bruk av fyrstasjonene i landet. På grunnlag av planen er det valgt ut et representativt utvalg av landets fyrstasjoner som skal vernes gjennom fredning.

Fyrstasjonene langs kysten er markante kulturminner som på en spesiell måte er med på å karakterisere Norge som kyst- og sjøfartsnasjon. Fyrstasjonene har både kulturhistorisk og arkitektonisk verdi; kulturhistorisk ved deres tilknytning til

sjøfart, fyrvesen og kystkultur og arkitektonisk ved deres særegne form og plassering. Oppbyggingen og utviklingen av et landsomfattende fyrssystem med over 200 fyrstasjoner spredt langs hele kysten, er et av de mest omfattende prosjekter den norske stat har gjennomført.

I dag er fyrstasjonene utsatt for store forandringer med hensyn til bruk og drift. Dette har gjort det nødvendig å ta stilling til hvilke fyrstasjoner som skal bevares i sin nåværende form. Gjennom fredning vil Riksantikvaren legge antikvariske prinsipper og retningslinjer til grunn for den videre behandling og bruk av fyrstasjonene. Dessuten ønsker Riksantikvaren at fyrstasjonene skal ha fredningsstatus som kulturminner av nasjonal verdi og interesse.

Eiendomsforhold. Reguleringsmessig status

Staten ved Kystverket står som eier av Skomvær fyrstasjon.

Fyrstasjonen ligger innenfor et område foreslått fredet som landskapsvernområde etter lov om naturvern i kystverneplanen for Nordland.

Skomvær fyrstasjon som kulturminne. Beskrivelse av anlegget

Skomvær fyrstasjon ligger på en øy langt til havs sørvest for Røst. Fyrstasjonen ble opprettet i 1887 og er et kystfyr. Anlegget ligger i et frodig og åpent kulturlandskap med dyrkningsspor. Stasjonen har et høyt, slankt støpejernstårn. De øvrige bygningene er samlet tett rundt tårnet og omfatter maskinhus, boliger og uthus. Naust og landing ligger et stykke nedenfor. Fyrstasjonen har relativt gode landingsforhold.

Det 31,5 m høye, rødmalte støpejernstårnet (1) står på en høy, hvitmalt betongsokkel med utvendig betongtrapp. Tårnet er laget av Marinens Hovedverft i Horten. Et galleri omkranser tårnet i etasjen under fyrlykten. Fyret har en stor, fransk 1. ordens blinklinse, og bifyr med en liten 4. ordens linse. Begge linsene er bevart.

Maskinhuset (2) har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med aluminiumsplater. Det påbygde inngangspartiet har pulttak og to utvendige betongtrapper. Vinduene er nyere vippevinduer og opprinnelige 1-fags vinduer. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite.

Uthuset (3), tidl. fjøs, har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med lappskifer. Huset har fire dører på langveggen mot sør med utvendige betongtrapper. Vinduene er 1-fags med en sprosse. Dørene, vindusrammene og vindskiene er malt hvite. Uthuset har utvendige trappetiger til 2. etasje på begge gavlveggene.

Boligen for betjening (4) er bygget i betong og har saltak. Husets to sammenbygde påbygg har saltak, hver sin inngangsdør og betongtrapp. Veggene er malt hvite, og taket er tekket med 1x1 m. store skiferheller. Vinduene er 3-fags, 2-fags og 1-fags med sprosser. Boligen har høy kjellermur med kvadratiske, smårutete vinduer. Alle vindusrammene og vindskiene er malt hvite

Fyrvokterboligen (5) er bygget i betong og har saltak. Det påbygde inngangspartiet har saltak og to utvendige betongtrapper. Veggene er malt hvite, og taket er tekket med 1x1 m. store skiferheller. Vinduene er krysspost-vinduer og 1-fags vinduer med sprosser. Boligen har høy kjellermur med kvadratiske, smårutete vinduer. Alle vindusrammene og vindskiene er malt hvite.

Uthuset (6), tidl. fjøs, har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med stående, hvitmalt panel, og taket er tekket med lappskifer. Vinduene er 1-fags med en sprosse. Vindusrammene og vindskiene er malt hvite. Uthuset har utvendig trappestige til 2. etasje på gavlveggen mot nord.

Naustet (12) har bindingsverkskonstruksjon og saltak. Veggene er kledd med eternittplater, og taket er tekket med bølgeeternitt. Dørene er malt røde.

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som hage, gjerde, sisterne, rødmalte stangjersrekkverk, gangvei, flaggstang, oljebeholdere, antennehus, radiomaster og landing.

Fyrstasjonen ble automatisert og avfolket i 1978.

Nærmere beskrivelse

For nærmere beskrivelse av Skomvær fyrstasjons historie vises det til vedlagte utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug og Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket

«Nasjonal verneplan for fyrstasjoner»s vurdering

I «Nasjonal verneplan for fyrstasjoner» er det gitt følgende vurdering av Skomvær fyrstasjon:

«Fyrstasjonen har høy grad av bygningsmessig og fyrteknisk opprinnelighet med høy aldersverdi og miljøskapende verdi i området.»

Riksantikvaren vil i tillegg bemerke

I sosial- og næringshistorisk sammenheng er fyrstasjon et representativt eksempel på en tidligere familiestasjon. Tidligere rommet uthuset bl.a. fjøs, en funksjon som kan gi et bilde av livet på fyrstasjonen utover selve fyrdriften.

Det følger av lov om kulturminner § 15 at Riksantikvaren kan frede byggverk og anlegg eller deler av dem av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Videre kan Riksantikvaren i henhold til lov om kulturminner § 19 frede et område rundt et fredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet.

På bakgrunn av vurderingene ovenfor finner Riksantikvaren at Skomvær fyrstasjon er et så verdifullt bygningsanlegg i både kulturhistorisk og arkitektonisk sammenheng at det oppfyller betingelsene for fredning etter bestemmelsen i § 15. Det er spesielt fyrstasjonens opprinnelighet Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi.

Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området i henhold til bestemmelsen i § 19. Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede hele øya for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Saksgang frem til fredningsvedtaket

Varsel om igangsettelse av fredningssak ble i samsvar med lov om kulturminner § 22.1 meddelt Kystverket 4. distrikt, Røst kommune og Nordland fylkeskommune i brev av 6. september 1995. Samtidig ble meldingen kunngjort i Nordlandsposten, Nordlands Framtid og Lofotposten. Det er kommet inn en (1) uttalelse til varselet; fra Røst kommune i brev av 23. oktober 1995. Kommunestyret er i utgangspunktet positiv til fredning av Skomvær fyr. Kommunen ber om at visse hensyn vedrørende fredningens omfang, bruk av bygninger og område o.l. blir tatt med i utarbeidelsen av fredningsforslaget. Riksantikvaren ser ingen motsetninger mellom kommunens ønsker og hva fredningen vil omfatte og innebære.

Det ble deretter utarbeidet fredningsforslag som ble sendt på høring til berørte parter i brev av 29. september 1998. Forslaget ble samtidig lagt ut til offentlig ettersyn i Røst kommune, Nordland fylkeskommune samt kunngjort i Norsk lysingsblad, Nordlandsposten, Nordlands Framtid og Lofotposten. Det er kommet inn en (1) uttalelse til fredningsforslaget; fra Nordland fylkeskommune i brev av 4. januar 1999. Nordland fylkeskommune har behandlet fredningsforslaget i fylkesutvalget 17. desember 1998. Fylkesutvalget slutter seg til Riksantikvarens forslag om å frede Skomvær fyrstasjon.

Fredningsforslaget av 29. september 1998 ble i brev av 15. januar 1999 oversendt Røst kommune for behandling i kommunestyret.

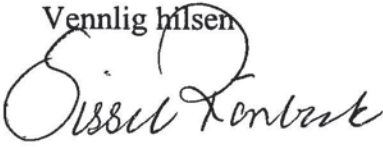
Riksantikvaren har mottatt brev av 10. mars 1999 fra Røst kommune. Røst kommune vedtok å godkjenne fredningsforslaget for Skomvær fyrstasjon i kommunestyremøte 25. februar 1999. På bakgrunn av kommunestyrets vedtak og ovenstående begrunnelse finner Riksantikvaren det riktig å fatte vedtak om fredning av Skomvær fyrstasjon.

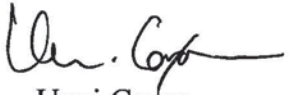
Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens fredningsvedtak kan påklages til Miljøverndepartementet, jfr. forvaltningslovens § 28. Eventuell klage skal stiles Miljøverndepartementet, men sendes Riksantikvaren. Klagesfrist er 3 uker innen mottakelsen av fredningsvedtaket.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med lov om kulturminner § 22.5.

Vennlig hilsen

for Nils Marstein
riksantikvar

Unni Grønn

Vedlegg: - Kart, datert 20. august 1998
 - Kopi av utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

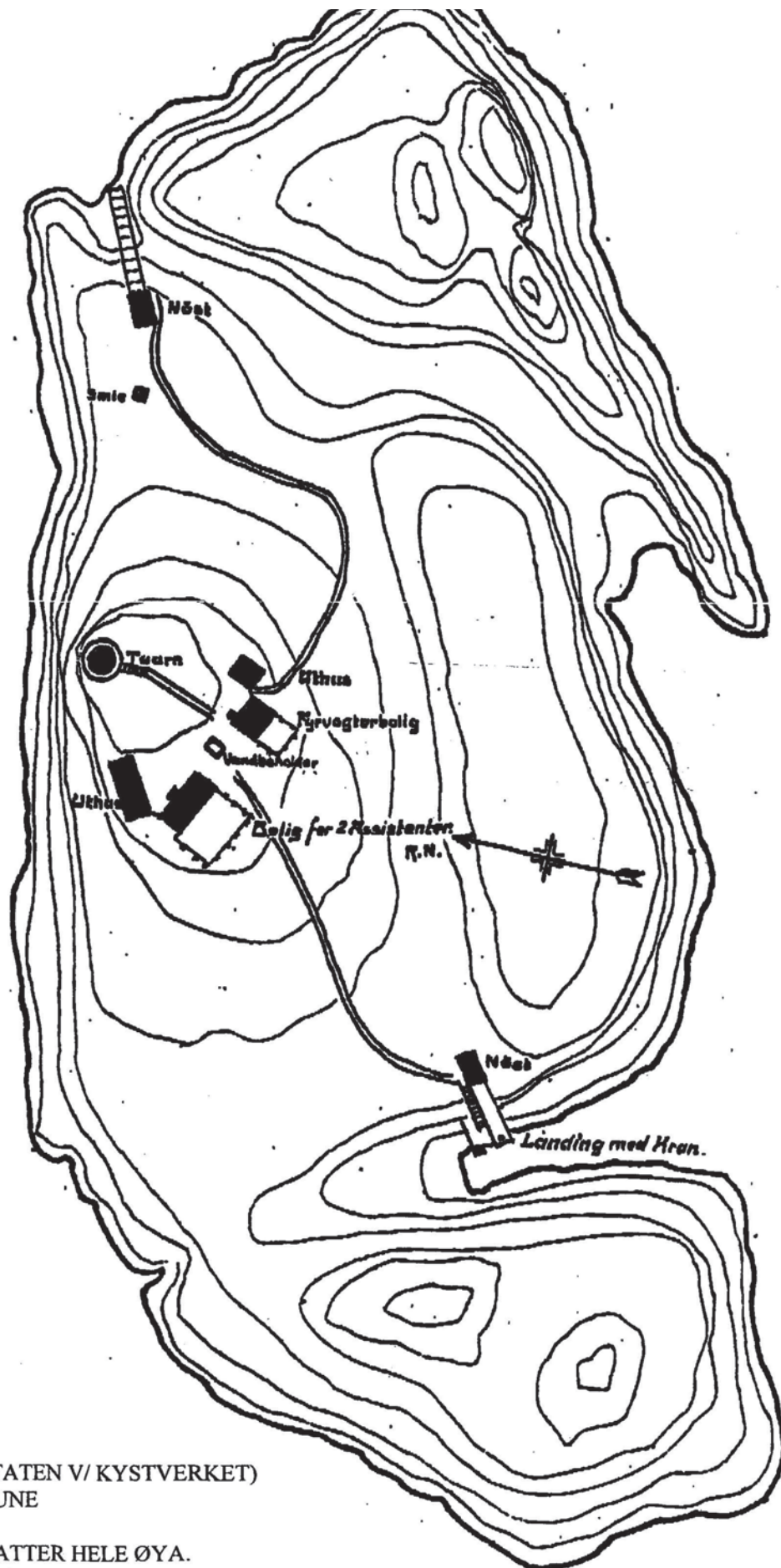
Gjenpart
m/vedlegg: - Miljøverndepartementet
 - Kystdirektoratet
 - Nordland fylkeskommune, Kulturetaten
 - Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernadv.

Likelydende brev til:

Kystverket 4. distrikt
Postboks 23
8310 Kabelvåg

Røst kommune
Postboks 124
8065 Røstlandet

Nordland fylkeskommune
Prinsensg. 100
8002 Bodø

29.3.99
Sissel Røntveit

SKOMVÆR FYRSTASJON (STATEN V/ KYSTVERKET)
GNR. 1 BNR. 1, RØST KOMMUNE

FREDNINGSOMRÅDET OMFATTER HELE ØYA.

20. AUGUST 1998, RIKSANTIKVAREN

MÅLESTOKK 1:2000

Skomvær fyrstasjon

BELIGGENHET:

Ca. 17 km sjøvei fra Røst.
67 24,7 11 52,6. G.nr. 1,
b.nr. 1, Røst kommune

OPPRETTET:

Hovedfyr: 1887
Bifyr: 1932

FYRBYGNING:

Hovedfyr: Rødt jerntårn på
steinsokkel, 31,7 m
Bifyr: I samme bygning

LYSKARAKTER:

Hovedfyr: 2 blink i hurtig
rekkefølge hvert 30. sek.
hvitt rundtlysende
Bifyr: Fast hvitt i sektor
247 grader—257 grader

LYSSTYRKE:

Hovedfyr: 2 007 300 cd
(1. orden)
Bifyr: 170 000 cd (4. orden)

LYSETS HØYDE:

Hovedfyr: 47,0 m over høy-
vann
Bifyr: 27,0 m over høyvann

LYSVIDDE:

Hovedfyr: 18,9 n mil
Bifyr: 15,3 n mil

BRENNETID:

4.8.—2.5.

TÅKESIGNAL:

1932 diafon, 1978 naustofon

RADIOFYR:

1959, rekkevidde 100/70 n
mil, dag/natt

ENDRET:

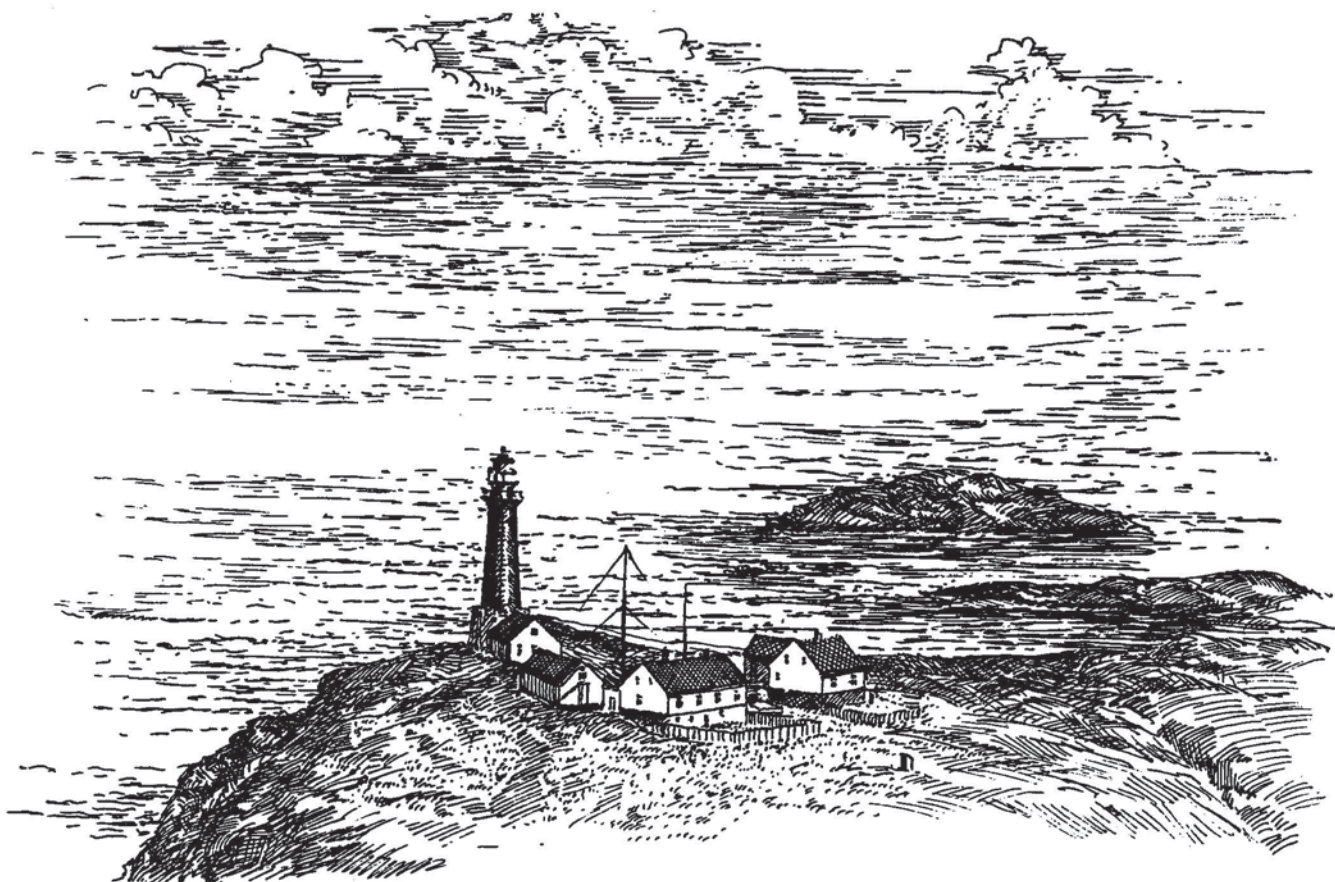
1978 automatisert
og avfolket

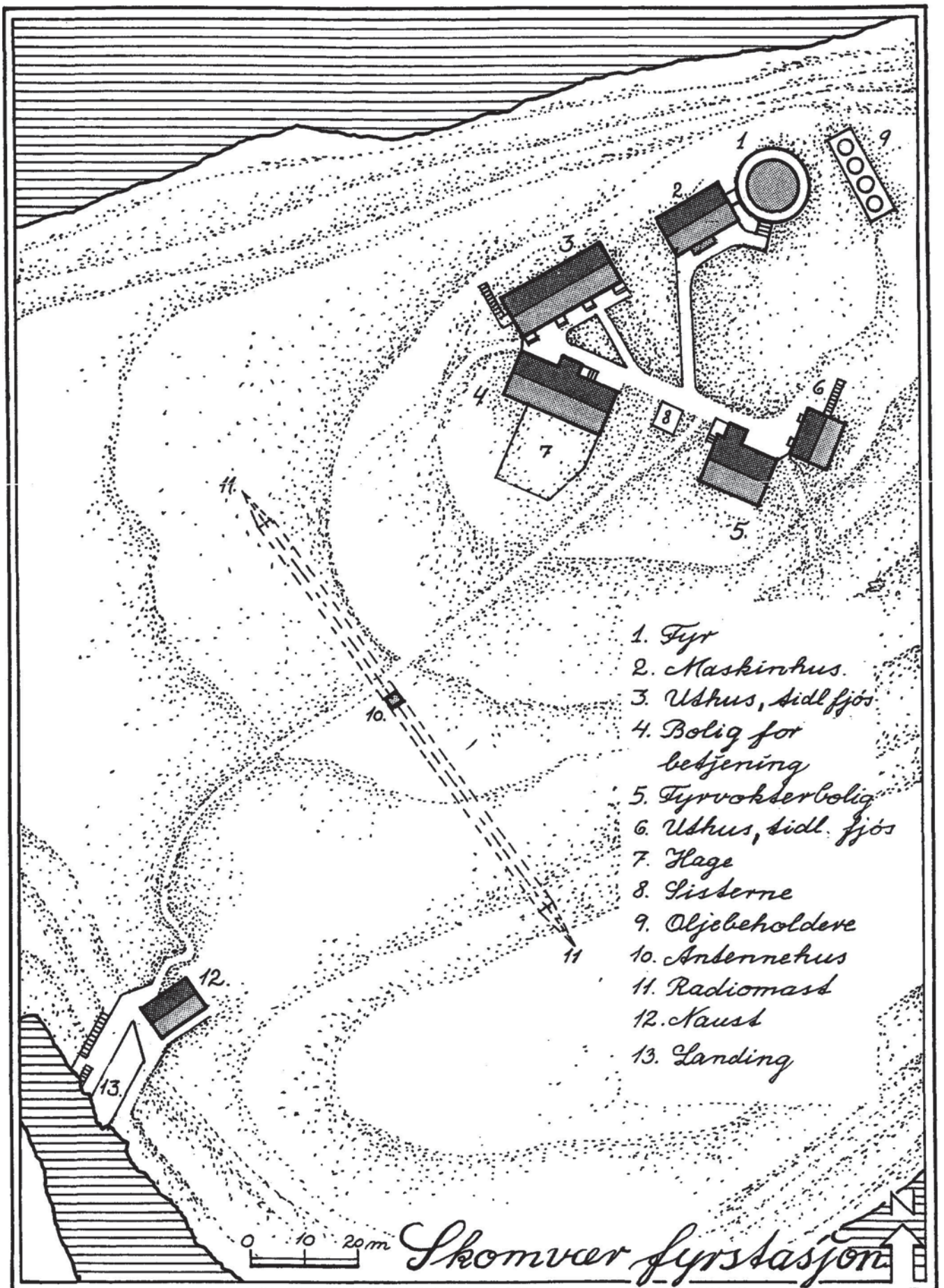
Da forslaget om bevilgning til et kystfyr på Skomvær ble tatt opp i 1878, ble det begrunnet med den lange avstanden mellom de to eksisterende kystfyrene — Træna og Andenes — på ca. 200 n mil, en avstand som ville bli halvert ved opprettelsen av Skomvær. Farvannet ble årlig trafikkert av 700 skip i trelastfarten på Arkangelsk, og dertil kom trafikken til og fra Tromsø, Hammerfest, Vardø og Vadsø. Forslag om et kystfyr her var også blitt fremmet av fyrkommisjonen av 1855.

Overslaget var på kr. 240 000,-, mens byggetiden var beregnet til 3—4 år på grunn av de store avstandene og faren for forsinkelser hvis været ble dårlig. I første omgang ble forslaget ikke opptatt til bevilgning av stortingskomiteen, da den hadde betenkeligheter med to så store anlegg som Kinn (Ytterøyene) og Skomvær, med en samlet anleggssum på kr. 425 000,-. Med så store uttellingene mente komiteen at man i et lengre tidsrom ikke ville være i stand til å imøtekomme berettigede krav på mindre fyrenheter.

Stort sett de samme argumenter ble brukt de følgende årene, inntil det i 1884—85 ble bevilget et mindre første terminbeløp. I mellomtiden var for øvrig kroneverdien blitt gunstigere, slik at overslaget var redusert til kr. 200 000,-.

Skomvær fyrstasjon sett fra vest. Tegning etter flyfoto.

Det planlagte støpejernstårnet ble bestilt fra Marinens verft i Horten. Øya Skomvær ble kjøpt for takstsummen kr. 4000,-. Øvrige bygninger med sokkel og reisning av tårnet ble sendt ut på anbud. M. Mørk og Arne Folkestad fikk godtatt anbudene, Mørk på bygninger og Folkestad på tårnsokkelen. Etter dette skrev de to konkurrentene at de slo seg sammen om det hele, og ordnet med nødvendige garantier.

Høsten 1885 var samtlige bygninger unntatt et uthus og naust under tak, og muring av tårnfoten var halvferdig.

Tårnseksjoner og andre deler til tårnet ankom Skomvær den 5.6.1886 og ble i løpet av sommeren og høsten skrudd sammen og reist. Det var mange og store partier varer som skulle fraktes og bringes i land på Skomvær, eksempelvis 1200 tønner med sement og mange skutelaster med sand. Bare til maling av jerntårnet gikk det med 16 fat eller ca. 2000 liter linolje.

Tårnlykten var denne gang forarbeidet ved Marinens verft i Horten, mens fyrapparatet som vanlig ble kjøpt fra Paris. Det var et 1. ordens blinkapparat med en 5 vekers lampe. Fyret ble tent den 1. oktober 1887.

Fyrvokterboligen var en betongbygning på tre værelser og kjøkken og to loftsværelser. Boligen — også i betong — for de to assistentene var delt i like leiligheter på tre værelser og kjøkken og et loftsværelse, med proviantrom og felles bryggerhus i kjelleren.

Fyrvokteren hadde et eget uthus med fjøs, vedbod og arbeidsrom, mens de to assistentene delte et uthus. Det var oppsatt to naust. Ved det vestre naustet var det anlagt landingskai og svingkran.

Skomvær er langt fra så ugjestmild som man skulle tro av dens beliggenhet langt til havs. Øya

er ganske frodig, og betjeningen delte ca. 40 mål dyrkbar jord med en årlig avkastning på 2 kufør. For øvrig hadde betjeningen små hager som var godt vernet av solide plankegjerd.

Før fyret ble etablert foreslo overlosen i Tromsø at en av de ansatte fyrassistentene burde gjøre los-tjeneste. Hvor lenge denne ordningen varte, er ikke opplyst, men i hvert fall utførte fyrassistent Falch tjenesten i 7 år inntil han overtok stillingen som fyrvokter. Han var — som så mange fyr-tjenestemenn — tidligere skipsfører og skulle således være godt kvalifisert.

I 1932 ble det opprettet et diafon tåkesignal som gav ett støt hvert minutt. Samme år ble det opprettet et bifyr i fyrtårnets tredje etasje. Det gir et fast hvitt lys i en smal sektor over Fiskeflesa og de farlige Tørrfallan.

I 1957 ble fyrstasjonen elektrifisert med strøm fra egne dieselaggregater. Det ble satt opp et nytt maskinhus ved tårnet, og det ble også innredet et vaktrom hvor instrumenter for værvarsling var plassert og hvor radiofyret ble montert i 1959.

Fyrstasjonen ble gjort om til tårnstasjon, og to-mannsboligen ble innredet med felles kjøkken og bad med hybler for fyrmester og hver av fyrbetjentene.

Diafon tåkesignal ble byttet ut med en nautofon i 1974. I 1978 ble fyret automatisert og avfolket. Den gamle fyrmesterboligen ble stående tom.

Det var vanlig at ornitologer gjestet Skomvær hver sommer for å foreta viktige fuglelivsstudier ved de rike fuglefjellene i nærheten, blant andre de tre Nykene med sine hengebratte fjellsider. Fyrbetjeningen satte pris på besøket, og fugleforskerne på sin side gav ofte uttrykk for takknemlighet for de tjenester fyrbetjeningen bidro med under deres opphold. Fyret leies fortsatt ut til ornitologer. Dessverre omkom en av veteranene under oppdrag for et par år siden.

Fyret benyttes som base for navigasjonssystemer i forbindelse med oljeleting.

T.v.: Tegning etter kroki fra 1954, rev. 1981.

Under: Skomvær fyrstasjon sett fra øst.

Tegning etter skisse 1981.

